

Евстаѳія Θεссалоникійскаго и Константина Манасси монодіи на кончину Никифора Комнина.

Лицо, смерть котораго дала поводъ блеснуть своимъ краснорѣчіемъ двумъ извѣстнымъ византійскимъ витіямъ XII-го вѣка, состояло въ близкомъ родствѣ съ царствующей тогда въ Константинополѣ династіей, такъ какъ Никифоръ Комнинъ былъ внукъ знаменитаго кесаря Вріеннія и его супруги Анны, старшей дочери императора Алексѣя I. Отъ брака Вріеннія съ Анною Комниною, кромѣ нѣсколькихъ дѣтей, умершихъ въ дѣтскомъ возрастѣ (см. *Byzantin. Zeitschrift* XVI, 95), происходили двѣ дочери и два сына. Старшій сынъ назывался Алексѣемъ Комниномъ, а младшій — Іоанномъ Дукою¹). О свадьбѣ обоихъ сыновей кесаря Вріеннія, которая состоялась въ одинъ и тотъ же день, вѣроятно въ 1122 году (см. *Byzantin. Zeitschrift* XVI, 86), мы узнаемъ изъ свадебной рѣчи Θεодора Продрома²), который не упускалъ случая прославлять произведеніями своего неутомимаго пера каждое веселое или грустное событіе въ жизни своихъ высокопоставленныхъ покровителей, къ числу коихъ принадлежалъ и кесарь Вріенній. Къ сожалѣнію, о происхожденіи и объ именахъ невѣстъ Продромъ не даетъ никакихъ положительныхъ свѣдѣній, ограничиваясь общею фразою: ἀρχηγῶν θυγατέρες. О невѣстѣ старшаго брата упоминаетъ Зонара (*Histor.* 18, 28), рассказывая, что въ

1) Въ эпохѣ Алексѣя I Комнина образовался обычай давать сыновьямъ замужнихъ дочерей этого императора материнскую фамилію, съ пренебреженіемъ отцовской, при чемъ старшій сынъ каждой изъ этихъ принцессъ назывался Комниномъ, въ память дѣда, а остальные—Дуками, въ память бабушки Ирины, принадлежавшей къ знаменитому роду Дукъ. Тоже самое повторялось, какъ мы увидимъ ниже, и въ слѣдующемъ поколѣніи.

2) См. *Migne, Patrologia graeca*, томъ 133, стр. 1397—1406.

1118 году она была привезена въ Константинополь изъ Абхазской земли (ἐξ Ἀβασγίας). Бракъ младшаго брата, Иоанна Дуки, скоро прервался преждевременной кончиною жены (ок. 1138 г.). Объ этомъ сообщаетъ опять-таки Феодоръ Продромъ, оплакавшій ея кончину въ длинномъ стихотвореніи, изданномъ мною въ Byzantin. Zeitschrift (XVI, 87—93). Феодора—такъ она называется въ упомянутомъ стихотвореніи—оставила послѣ себя лишь одного несовершеннолѣтняго сына, названнаго именемъ дѣда Никифоромъ.

Въ этомъ-то Никифорѣ, кажется, можно признать того внука кесаря Вріеннія, о которомъ рѣчь идетъ въ обѣихъ монодіяхъ, ниже впервые издаваемыхъ. Но этому отождествленію противорѣчатъ разныя свѣдѣнія, сообщаемыя въ монодіяхъ. По яснымъ показаніямъ монодій, при смерти Никифора его мать находилась еще въ живыхъ, при чемъ она прямо обозначается родной его матерью (I, 138 сл.). Итакъ, нельзя сомнѣваться, что существовали два различныхъ, хотя соименныхъ, внука кесаря Вріеннія: одинъ, мать котораго (Феодора) умерла, когда сынъ былъ еще мальчикомъ, а другой, мать котораго пережила сына, скончавшагося во цвѣтѣ лѣтъ. Это могло бы навести на предположеніе, что второй изъ этихъ внуковъ (Никифоръ, оплаканный въ монодіяхъ) былъ сынъ Алексѣя, старшаго сына кесаря Вріеннія. Но и это мнѣніе оказывается неосновательнымъ по слѣдующимъ тремъ причинамъ. Во-первыхъ, упомянутый Алексѣй, какъ выше изложено, назывался Комниномъ, отецъ же умершаго Никифора многократно въ монодіяхъ обозначается Дукою (см. I, 185: πρέμνον δουκικόν; I, 195: Δουκῶν καλλονή; I, 248 и II 30: Δούκας). Во-вторыхъ выраженіе χάρις αὐτόχρημα, придаваемое въ монодіи Евстафія отцу умершаго (I, 195), прямо и несомнѣнно намекаетъ на Иоанна, младшаго сына Вріеннія; извѣстно, что имя Ἰωάννης на еврейскомъ языкѣ значить: Божественная благодать (χάρις θεοῦ). Въ-третьихъ, Манасси упоминаетъ въ числѣ родственниковъ умершаго и о его дядѣ по матери, который велъ свой родъ отъ Энея и римлянъ (II 165 сл.: τὸν αὐτοῦ μητροπάτρων, ἄνδρα... τὸ γένος αἰδέσιμον, ἐξ Αἰνείου γὰρ καὶ Ῥωμαίων τὴν τοῦ γένους εἶλχε σειράν). Изъ этого видно, что мать умершаго Никифора происходила изъ какого-то знатнаго рода, вгравшаго нѣкогда роль въ римской имперіи, между тѣмъ какъ супруга Алексѣя (Вріеннія), какъ выше сказано, была Абхазская принцесса. Итакъ, единственнымъ способомъ выйти изъ этой дилеммы представляется то предположеніе, что Иоаннъ Дука, второй сынъ кесаря Вріеннія, поте-

рѣвши супругу Θεодору, а впослѣдствіи и прижитаго съ нею сына Никифора, вступилъ въ новый бракъ, отъ котораго родились четыре сына (I 250 сл.), старшаго изъ коихъ онъ наименовалъ Никифоромъ, въ память его дѣда и при томъ умершаго его своднаго брата, а этотъ-то Никифоръ II былъ оплаканъ въ монодіяхъ Евстаѳіа и Константина Манасси, когда смерть постигла его въ расцвѣтѣ лѣтъ.

Время кончины Никифора Комнина можно приблизительно опредѣлять на основаніи слѣдующихъ намековъ, встрѣчаемыхъ въ монодіи Евстаѳіа. Евстаѳій обращается въ своей рѣчи къ императорамъ (I, 70: ὧ βασιλεῖς ἡλίαι). Множественное число βασιλεῖς, повидимому, указываетъ на то время, когда императоръ Мануилъ Комнинъ уже торжественно объявилъ своего малолѣтняго сына Алексѣя соправителемъ. Такъ какъ это состоялось въ 1171 году¹⁾, то названный годъ представляетъ собою terminus post quem для произнесенія монодіи Евстаѳіемъ, а terminus ante quem опредѣляется 1175 годомъ, когда Евстаѳій переселился изъ столицы въ Солунь, чтобы занять архіепископскую кафедру этого города. Предположить, что Евстаѳій будто-бы произнесъ свою монодію, будучи уже въ санѣ митрополита солунскаго, немыслимо. Въ этомъ случаѣ онъ, безъ сомнѣнія, не преминулъ бы сдѣлать какіе-нибудь намеки на экстренныя обстоятельства, вслѣдствіе коихъ въ моментъ смерти Никифора онъ самъ на время прибылъ въ столицу, а такихъ намековъ совсѣмъ нѣтъ въ его рѣчи. Итакъ, кончина Никифора Комнина произошла въ промежутокъ времени между 1171 и 1175 годами, т. е., положимъ, около 1173 года.

1) Обыкновенно относятъ это событіе къ 1172 году, по свидѣтельству Кодина р. 159: ἐστέφη . . . εἰς βασιλέα κατὰ ἰνδικτιῶνα ε' τοῦ σ'π' ἔτους (6680=1171/1172), и на основаніи письма папы Александра III отъ 3 августа 1172 г. (см. Muralt, Essai de chronogr. II, р. 199). Но изданный А. Павловымъ (въ Визант. Временникѣ II, 1895, 388—393) синодальный актъ патріарха Анхіала отъ 24 марта 1171 года, въ которомъ было сдѣлано распоряженіе, чтобы впредь каждый новопоставленный архіерей былъ обязанъ дать императору Мануилу и его сыну Алексѣю (τὸν περιφανέστατον πορφυρογέννητον καὶ βασιλέα κῆρ 'Αλέξιον) такую же присягу на вѣрность, къ какой незадолго передъ тѣмъ (χθές που καὶ πρότερον) были приведены всѣ жители столицы (см. Nicet. Chop. р. 220, 20—221, 5 Вопр.), неоспоримо свидѣтельствуеетъ, что уже въ началѣ 1171 года императоръ Мануилъ объявилъ порфиророднаго младенца Алексѣя императоромъ. Павловъ ошибается, полагая (стр. 388), что Алексѣй «съ самаго дня рожденія былъ объявленъ императоромъ», см. Nic. Chop. l. 1: ὧς οὖν ὁ παῖς τῆν ἡλικίαν προέκοπτε καὶ κατὰ εὐθάλειν καὶ πῶν νεόφυτον εἰς αὐξήν ἀνέτρεχεν, . . . μετατίθησι τοὺς ὄρκους πρὸς τὸν υἱόν. Ошибочно и мнѣніе того же ученаго (стр. 388, прим. 1), что Алексѣй II Комнинъ родился въ 1170 году. Павловъ ссылается на Муральта, но этотъ (стр. 195), по указанію Кодина, относитъ рожденіе Алексѣя II къ 10 сентября 1169 года. Вѣрнѣе же, кажется, 1167 годъ (см. W. Regel, Fontes rerum byzantin, I 1 pag. XIII).

Если такимъ образомъ Іоаннъ Дука, отецъ Никифора, по смерти первой супруги (скончавшейся ок. 1138 г.) женился во второй разъ въ 1140 году, когда ему было приблизительно 35 лѣтъ отъ роду, и если Никифоръ, первенецъ этого новаго брака, родился въ 1143 году и скончался въ 1173 году, то покойный достигъ лишь 30-лѣтняго возраста, который вполне соотвѣтствуетъ словамъ оратора, что Никифоръ умеръ преждевременно (I, 324: *πρὸ ὥρας*), во цвѣтѣ лѣтъ (I, 41: *ἐκ μέσης ὥρας ἀνήρπασαι*), только недавно вполне возмужавъ (I, 342: *εἰς ἀκμὴν οὐ πρὸ πολλοῦ προκύψας*).

Составимъ теперь и остальные свѣдѣнія, которыя можно почерпнуть изъ двухъ монодій относительно покойнаго Никифора и его приближенныхъ. Никифоръ Комнинъ называется *σεβαστός καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων* (см. заглавіе I-ой монодіи). Первое выраженіе обозначаетъ его титулъ или чинъ, а второе—его должность. Слово *σεβαστός* соотвѣтствуетъ латинскому слову *augustus*, сдѣлавшемуся титуломъ всѣхъ римскихъ императоровъ съ Октавіана Августа, но во времена Алексея I Комнина, который самъ получилъ этотъ титулъ отъ императора Никифора Вотаниата (см. *Niképh. Bryenn. p. 156, 14 Bonn.*), чинъ севаста былъ пожалованъ и лицамъ нецарствующимъ, но принадлежащимъ къ древнему родовому дворянству и вошедшимъ съ царствующей династіей въ свойство (см. *Anna Comnena I, 103, 21 Teubn.*). Византійскій саповникъ *ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων*, вѣдавшій прошенія на высочайшее имя и жалобы на должностныхъ лицъ (см. Н. Скабалановичъ, *Виз. государство и церковь въ XI вѣкѣ. Спб. 1884, стр. 175*), занимался примѣрно тѣми же дѣлами, которыя у насъ подлежатъ разсмотрѣнію управляющаго канцеляріей по принятію прошеній, на Императорское имя приносимыхъ. Состоя въ этой должности, Никифоръ, конечно, имѣлъ возможность помогать многимъ нуждающимся. Манасси рассказываетъ, что Никифоръ, будучи посредникомъ между императоромъ и народомъ, направлялъ безчисленные изліянія императорской милости въ руки умолявшихъ о защитѣ просителей, равно какъ воздухъ пропускаетъ солнечные лучи на землю и водопроводъ проливаетъ ключевыя воды (II, 396—401). Евстаѳій упоминаетъ и о монастыряхъ или церквахъ (*οἶκοι θεῶν*) и о больницахъ или богадѣльняхъ (*γυσοκομεῖν ἀπέσταλκε τοῦτων*), о благоустройствѣ и украшеніи коихъ Никифоръ успѣшно заботился по приказанію императора (I, 373—379). Оба оратора изображаютъ покойнаго человѣкомъ, украшеннымъ всѣми тѣлесными и умственными преимуществами

(I, 326 сл.; II, 267 сл.; 333 сл.), при томъ же чуждымъ всякаго высокоумія и тщеславія (II, 81). Евстаѳій восхваляетъ его краснорѣчіе (I, 213: *στόμα εύκέλαιδον*), приводившее всѣхъ слушателей и самого императора въ удивленіе (I, 229), и упоминаетъ о сочиненіяхъ покойнаго (I, 204: *τάς τῶν λόγων βιβλους*, см. и II, 89). Особенно ярко обнаруживалось его риторическое искусство въ похвальныхъ его словахъ, предметомъ коихъ былъ императоръ Мануилъ Комнинъ и его военные подвиги, за которыми Никифоръ могъ слѣдить въ качествѣ очевидца, такъ какъ онъ сопровождалъ императора въ его походахъ (I, 239; 392 сл.). Столь же похвально отзываясь объ этомъ и Манасси, говоря, что императора, возвращавшагося съ пальмою побѣды изъ похода въ столицу, привѣтствовали похвальными словами и пѣснями выдающіеся ораторы, а прежде всѣхъ Никифоръ, отъ всѣхъ отличившійся сколько своимъ краснорѣчіемъ, столько и непоколебимой преданностью императору (II, 480 сл.). Относительно болѣзни Никифора, вызвавшей его преждевременную кончину, Евстаѳій извѣщаетъ, что Никифоръ изъ какого-то путешествія вернулся въ Константинополь уже больнымъ (I, 396) и страдалъ въ теченіе шести мѣсяцевъ смертопосной горячкой (I 142 сл.). Никифоръ оставилъ послѣ себя вдову (I, 128; II, 612) съ тремя (I, 120) мальчиками (II, 37: *μειραχύλλια*), еще не чувствовавшими своей тяжелой потери (I, 128—130). Съ безутѣшной скорбью стояли у гроба Никифора его отецъ (I, 177 сл.; II, 30. 170. 582), который во время болѣзни и смерти сына находился вдали отъ столицы (I, 196: *ἦκεις ἄρτι ἐξ ἀποδημίας*), его мать (I, 137 сл.; II, 593) и, наконецъ, три брата, изъ коихъ два обучались уже военной службѣ (I, 264: *Ἄρεος θεράποντες*), а младшій, Мануилъ, былъ еще малолѣтнимъ (I, 290 сл.).

Дошелъ до насъ цѣлый рядъ писемъ, обращенныхъ Евстаѳіемъ къ Никифору Комнину. Они помѣщены въ сборникѣ писемъ Евстаѳіа, изданномъ Тафелемъ (*Eustathii opuscula. Francof. ad M. 1832, p. 308—351*). Хотя эти письма, большею частью, не имѣютъ адреса и имя Никифора прямо, ни въ заглавіяхъ, ни въ самыхъ письмахъ, не обозначается, но, кто ознакомится съ ихъ содержаніемъ, тотъ легко убѣдится, что они, несомнѣнно, обращены къ тому же лицу, памяти котораго посвящена и монодія Евстаѳіа. Съ полной увѣренностью можемъ сюда отнести слѣдующіе 19 номеровъ: γ'—ιζ', κδ', κζ', κη' и λδ'. Адресатъ называется въ этихъ письмахъ *πανσέβαστε κεφαλή* (γ' и ιε', см. I, 1) или *αὐθέντη Κομνηνέ* (ς', η', ια', κζ', κη') или *πανσέβαστε*

αὐθέντη (ί', ιβ', ις'). Въ двухъ изъ нихъ (η' и ιζ') упоминается и о Дукѣ, родномъ братѣ ¹⁾ Никифора Комнина (р. 324, 12: περιέτυχον... τῷ καλλίστῳ αὐταδέλφῳ τῆς σῆς μεγαλυπερόχου λαμπρότητος; ib. 16: ὁ Δεῦκας). При 34-мъ письмѣ сохранился въ рукописи полный адресъ въ слѣдующемъ видѣ: τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων, а въ заглавіи 17-го письма значится: τοῦ αὐτοῦ (стало быть: Евстаѳіа) γεγονότος ἐπὶ τῶν δεήσεων. Никакому сомнѣнію не подлежитъ, что здѣсь слѣдуетъ переимѣнить родительный падежъ на дательный, и что эта замѣтка должна быть отнесена не къ отправителю письма, но къ адресату. Стоить только прочесть первыя строки письма, чтобы убѣдиться, что оно не написано Евстаѳіемъ въ то время, когда онъ получилъ должность ἐπὶ τῶν δεήσεων ²⁾, по что, наоборотъ, Евстаѳіи этимъ письмомъ обращается къ Никифору Комнину, только-что назначенному директоромъ императорской канцеляріи по припятію прошеній, и такимъ образомъ, какъ онъ самъ пишетъ, посвящаетъ Никифора въ новую его должность (р. 324, 6—8: "Εχεις ἰδοῦ, πανσέβαστέ μοι αὐθέντη, πρώτην τὴν τοῦ Εὐσταθίου δεήσιν· καὶ σοὶ ἐγκαινίζω εὐτυχῶς τὸ ὄφικιον). Всѣ эти, отчасти весьма объемистыя, письма Евстаѳіа къ Никифору, вмѣстѣ съ монодіей, могутъ служить доказательствомъ того, въ какихъ тѣсныхъ сношеніяхъ находился всегда Евстаѳіи, прежній учитель Никифора, какъ говорится въ 28-мъ письмѣ (р. 335, 21), съ нимъ и съ ближайшими его родственниками. Укажемъ, напр., на слѣдующее мѣсто 8-го письма (р. 318, 51—54): Οἶδας, ὅπως θάπτων ἄν ἐμαυτοῦ λαδοίμην, ἥπερ τῆς χρυσοῦς ταύτης ὑμετέρας σειρᾶς... ἀληθῆς κῆρυξ ἐγὼ τῶν ὑμετέρων καλῶν, т. е. «Ты знаешь, что я скорѣе могъ бы забыть самого себя, чѣмъ васъ, представляющихъ собою золотую цѣпь, и что я всегда правдивый глашатай вашихъ добродѣтелей». Изъ 9-го письма мы узнаемъ тотъ новый фактъ, что Никифоръ когда-то управлялъ городомъ Никомидіей, т. е. ѳекою

1) То обстоятельство, что родной братъ Никифора Комнина называется Дукюю, доказываетъ, что упомянутый на 283-ей страницѣ (прим. 1) обычай сохранился и во второмъ поколѣніи: Никифоръ, старшій сынъ Іоанна Дуки (Вриеннія), получилъ прадѣдовскую фамилію Комниновъ, а его братья назывались Дукями.

2) Евстаѳіи, на самомъ дѣлѣ, когда-то занимала должность ἐπὶ τῶν δεήσεων, какъ свидѣтельствуетъ письмо, въ видѣ предисловія предпосланное комментарію Евстаѳіа къ географу Діонисію (см. Dionys. Perieget. rec. G. Bernhardy. 1828, р. 67). Это письмо озаглавлено: Εὐσταθίου διακόνου, ἐπὶ τῶν δεήσεων καὶ μάλιστα τῶν ῥητόρων, τοῦ καὶ ὑστερον γεγονότος ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, ἐπιστολὴ κтл. Конечно, здѣсь рѣчь идетъ о церковномъ санѣ, къ обязанности котораго принадлежало принимать прошенія, поданныя на патріаршес имя (см. Codin. 1, 15).

Оптиматами (р. 319, 90: ἐν τῇ Νικομηδείῳ τὴν δουρικὴν ἐναγχὸς ποῦ περιεζωσμένον ἀρχὴν) и впоследствии былъ губернаторомъ на островѣ Косѣ (р. 319, 92: νῦν ἐν τῇ τῶν Κῶων νήσῳ διατρίβοντα; р. 320, 32: σὲ πλουτεῖ [ἢ νήσος Κῶς] εὐτυχῶς τῶν κατ' αὐτὴν ἐξάρχοντα).

Монодія Константина Манасси издана мною по Барбериновской рукописи 240. Начало этой монодіи имѣется и въ другомъ спискѣ (cod. Ugbin. 141), но, къ сожалѣнію, лишь въ видѣ незначительнаго отрывка, прерывающагося уже на 51-ой строкѣ, такъ что вся остальная часть монодіи основывается на одной Барбериновской рукописи, сохранившейся въ весьма жалкомъ состояніи: текстъ тамъ и сямъ стертъ, всѣ листы мѣстами источены и разорваны, вслѣдствіе чего въ текстѣ имѣются разные болѣе или менѣе крупные пробѣлы. Кромѣ того, источенныя мѣста до исполненной въ 1905 году реставраціи рукописи были заклеены лоскутками толстой бумаги, да это нерѣдко было сдѣлано съ такою небрежностью, что подъ заклеюшкой скрылись и нѣкоторыя неиспорченныя буквы текста. Въ этомъ отношеніи реставрація рукописи улучшила немножко положеніе, такъ какъ реставраторъ, осторожно отдѣливъ всѣ наклеенныя прежде лоскутки, покрылъ каждую страницу рукописи тончайшею прозрачною бумагою.

При изданіи текста монодіи Манасси я пользовался двоякими фотографіями Барбериновской рукописи, и такими, которыя были сняты до ея реставраціи, и такими, которыя представляютъ листы въ реставрированномъ видѣ. Кромѣ того, мою копию тщательно по самой рукописи проверили, до ея реставраціи, г. преподаватель Вѣнской гимназіи Dr. Konst. Horna, а послѣ реставраціи—г. префектъ Ватиканской бібліотеки Dr. Giovanni Mercati. Обоимъ многуважаемымъ ученымъ выражаю и здѣсь свою глубокую благодарность за ихъ успѣшное исполненіе не малаго труда, за который они любезнѣйше взялись въ пользу моего изданія.

При возстановленіи текста Константина Манасси я поступилъ слѣдующимъ образомъ: тамъ, гдѣ пробѣлы простираются на значительную часть текста и нельзя по догадкѣ возстановить ихъ съ нѣкоторой увѣренностью, я отказывался отъ всякой попытки дополнить текстъ и обозначалъ недостающее рядомъ точекъ, число коихъ приблизительно соотвѣтствуетъ объему пробѣла. Гдѣ же, по моему мнѣнію, мнѣ удалось болѣе или менѣе положительно разгадать смыслъ или даже точныя слова автора, я подъ текстомъ обозначалъ пробѣлы точками, а въ самомъ текстѣ прибавлялъ нужныя дополненія, а именно

безъ особаго намека, если дѣло идетъ лишь о нѣсколькихъ буквѣхъ или о несомнѣнныхъ выраженіяхъ; а если напечатанныя въ текстѣ дополненія кажутся вѣроятными, но менѣе надежными, то я заключалъ ихъ въ круглыя скобки, пропуская подѣ текстомъ въ этомъ случаѣ обозначающія пробѣлы точки.

Изданіе монодіа Евстаѳіа также основывается лишь на одной рукописи (cod. Escur. У II, 10), но, благодаря хорошему ея сохраненію, здѣсь текстъ не представляетъ особыхъ затрудненій.

⟨Τοῦ ἀγιωτάτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Εὐσταθίου⟩
Μονωδία εἰς τὸν σεβαστὸν καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων κυρὸν Νικηφό-
ρον τὸν Κομνηνόν, τὸν ἔχγονον τοῦ καίσαρος κυροῦ Νικηφόρου
τοῦ Βρυεννίου.

Αὕτη τῶν θλίψεων κορωνίς, πανσέβαστε κεφαλῇ, τοῦτο τῶν ἀνιαρῶν
τὸ κεφάλαιον, ποθεῖν μὲν ἡμᾶς τὴν σὴν ἐντυχίαν, οὐκ ἔχειν δὲ τοῦ ποθευ-
μένου τυχεῖν ἢ ποῖαν οὐκ ἂν ὑπερελάτῃ δριμύτητα λύπης, ἵστασθαι μὲν
ἡμᾶς μετὰ τοῦ φίλου σχήματος, ὃ καὶ διατυπούμενος εἰς ψυχὴν ἔχαιρες,
5 σὲ δὲ κρύπτεσθαι ποτνωμένους τὴν θέαν σου; μήποτε βίβλους ἐμιλεῖς ἢ
τοὺς δακτύλους εἰς εἰκόνα λόγων ἀρμόττεις καὶ ἡμᾶς ἀπάγεις τῆς ἐμιλίας,
μὴ καὶ τὴν ἀγαθὴν σχολὴν διακόψωμεν; καὶ μὴν οὔτε τοῦ σοῦ ταῦτα
ἦθος, ἀφιέναι θυροκρουστεῖν καὶ τῆς σῆς ἐπὶ πολὺ ἀπάγεσθαι ὄψεως, ὡς
καὶ ἥλιον οὐκ ἂν δυσπετῶς αἰθριος ὀφθαλμὸς ὑγαίνων ὄφοιτο, ἀλλὰ χρῆ
10 ἀναπετασθῆναι τὰ βλέφαρα, καὶ αὐτὸς εἶδε τὸ φῶς. καὶ ἄλλως δὲ εἶα τις
ἐκεῖνη βίβλος, ἣν διεξοδεῦσαι πολυήμερον σεαυτὸν ἀπασχόλησας, ὃ ταχυ-
πέτης νοῦς; ὃς ῥᾶον ἂν ἔγχοις δικνεῖσθαι τὰς πολυστίχους δέλτους νοεροῖς
ὠκυπτέροις ἢ χύσιν ἀέρος τὰ τῶν εὐγενῶν ὀρνέων ὄξυπετέστερα. εἶος δὲ
λόγος εἰς χρονίζουσαν ὠδῖνα κατέχει σε τὸν ὄξυν μὲν ἐπιβαλεῖν ταχὺν δὲ
15 προαγαγεῖν καὶ σύνδρομον ἔχοντα κατὰ τὴν ἀδομένην ἀλληλουχίαν τὸ ἐν
γαστρὶ νοδὸς λαβεῖν καὶ ὠδινῆσαι καὶ τεκεῖν λόγον εὐγενῆ, πολλοῦ θαύμα-
τος ἄξιον καὶ κάλλους γέμοντα, μᾶλλον μὲν οὖν συλλαβεῖν εἰς νοῦν καὶ
τεκεῖν δίχα τοῦ ὠδινῆσαι; τὸ γὰρ τοιοῦτον ἡμῖν ἐπιγίνεται, εἰ μόχθῳ τοὺς
λόγους γεννώμεν, σοὶ δὲ ἀπόνως αὐτοὺς προάγειν ἐδόθη, ὡς οὐκ ἂν τις

Codex Escorial. Y. II. 10 fol. 178^r — 182^r.

Lemma: τοῦ αὐτοῦ μονωδία κτλ.

17 ἄξιου γέμοντος

οὐδὲ προφέρειν ῥῆον ἔχει τὰ εἰς κοινὸν ὀμιλούμενα. ἀλλὰ μήποτε ὁ μὲν 20
τόπος οὗτος οὐκ ἔχει σε, περὶ ὃν ἡμεῖς ἄρτι, διατριβὴν δὲ περὶ τὰ βασιλεία
ἔχεις καὶ τῷ τοῦ βασιλέως ὀπτάνῃ προσώπῳ καὶ περὶ τὸ μέγα φῶς τούτου
στρεφόμενος ἔλλαμψιν ἐκείθεν δέχῃ, ὁποῖαν χθές που καὶ πρόην, ὡς ἂν
καὶ ἡμῖν αὐτὴν ἀποδισκεύσης εἰς φωτισμόν; καὶ τήνικα σε ὀφόμεθα; πότε
ἡμῖν σεαυτὸν ἐμφανίσεις; κεκμήκαμεν προσμένοντες ἀπροσαύθητοι· ἐξέλι- 25
πον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν ὄλην τὴν ἡμέραν.

Ἄλλ' ὦ μοι γλυκύτατε Κομνηνέ, τί δήποτε τοιαῦτα λαλῶ καὶ οἷς ἐπό-
θουν προσλιπαρῶ καὶ λόγους τούτους παρηγόρους ἀναπλάττω καὶ τὰ
fol. 179 πρῶην φαντάζομαι; οὐκέτι τὰ παλαιὰ ἡμῖν ἐκείνα καὶ ποθεινά, καινὰ δὲ
ἄλλα ταῦτα καὶ δεινὰ καὶ οἶα | οὐκ ἂν φέρειν ἔχει τις. ὦ μοι σοφώτατε, 30
οὔτε περὶ βιβλους ἔχεις ἔτι καὶ τὸ λογογραφεῖν σοῦ μὲν ἤδη ἀπῆλθε, τοῖς
δὲ περισῦσιν ἡμῖν ἀφῆκας καὶ βιβλους ἐπὶ σοὶ συγκροτεῖν καὶ λόγων ἰδέας
κεραυνύειν, τὰς μὲν μονωδικάς, τὰς δὲ καὶ εἰς ἐπιτάφιον συγκειμένας, τὰς
δὲ πλείους εἰς τὸ ἐξ ἄμφοιν συγκιρνάμενον. καὶ οὐδὲ τὸ περὶ γῆν λαμπρὸν
βασιλεῖον ἔχει σε, ἀλλ' ἐγγυμνασάμενος τῇ θεραπείᾳ τοῦ ἐνθέου βασιλέως 35
ἀνεπετέρυχθης εἰς τὸν ὑπέρθρον. καὶ ἦν μὲν τοῦτο ἀνθρώπῳ πρέπον, ὃν οὐκ
ἐχώρει κόσμος ὁ καθ' ἡμᾶς, ὑπερκοσμῖῳ γενέσθαι καὶ πετερύξασθαι εἰς
οὐράνιον, οὐπῶ δὲ καιρίον καὶ ἡμῖν ἀγαθόν. ἔδει σε παραμεῖναι καὶ εἰσέτι
τῷ βίῳ καὶ τὴν ἀκμὴν ὑπερελάσαι καὶ εἰς ὑπέρακμον ἀναβῆναι καὶ τὸν
ὠμογέροντα παρελθεῖν καὶ παραγγεῖλαι εἰς γῆρας λιπαρὸν καὶ οὕτω πε- 40
πανθέντα τῷ χρόνῳ ἀπελθεῖν ὠριμον. τὰ δὲ ἄλλως συνέπεσε καὶ ἐκ μέσης
ὥρας ἀνῆρπασαι· ἀπέσβη τὸ ζῶπυρον ἡμῖν τῶν ἐπὶ σοὶ καλῶν ἐλπίδων
καὶ ἡ φύσις ἄλλως ἤπερ ἐχρῆν διοικησαμένη ἀφῆκε μὲν ἡμᾶς περιεῖναι, σὲ
δὲ ἀπήγαγε. καὶ μὴν εἰ καὶ φιλεῖν ἑαυτοὺς οἱ πολλοὶ ἐμάθομεν, ἀλλ' ἐγὼ
οὔμενον ἐδικαίωσα, κεῖσθαι μὲν σὲ τὸ νεοτήσιον κάλλος, ἐμὲ δὲ φυλαχθῆ- 45
ναι θεᾷ τοιαύτῃ. ἀλλ' εἰ καὶ χρεῶν ἄρτι λύσιν βίου παθεῖν, ἡμᾶς μὲν ἔδει
κεῖσθαι, σὲ δὲ ὑπὲρ γῆς εἶναι καὶ τέως μὲν λάμπειν ἐφᾶ, μετὰ δὲ καὶ με-
σημβριάσαι τὸ σταθερόν, ὀψὲ δὲ ποτε καὶ εἰς λύσιν βίου ἐλθεῖν, ἵνα κορέσας
τῶν ἀγαθῶν ἀπῆλθες ἐπὶ μᾶλλον μακαριστά. νῦν δὲ γεύσας μόνον τῆς
γλυκύτητος ἀφῆκας ἡμᾶς ποθεῖν καὶ που καὶ τὴν πρόην ἀπεύχεσθαι 50
πεῖραν τοῦ μέλιτος.

ᾧ μοι γλυκύτατε Κομνηνέ, σιγᾶς μὲν αὐτὸς ὁ γλυκὺς ἀηδῶν, ἡμεῖς
δὲ ἄλλως μὲν παγγλωσσίαι ὡς ἂν εἴπη τις κόρακες, νῦν δὲ καὶ εἰς ὄλο-

23 χθές — πρόην, cf. Hom. II. 2, 308; Herod. 2, 53; Eust. opusc. 293, 45.

25 ἐξέλ. οἱ ὀφθ. Esaias 38, 14 27 (et 30) ὦ μοι (sed 52 ὦ μοι) 36 οὐκ ἐχώρει κόσ-
μος, cf. Joh. 21, 25 53 παγγλωσσίαι, cf. Psell. (Sathas V 169, 4): παγγλώσισι κόρακες
et Mich. Acomin. II 167, 28: τοὺς παγγλωσσίας κόρακες, sed Pind. Ol. 2, 156 dixit: λάβροι
παγγλωσσίᾳ, κόρακες ὤς.

λυγόνας τῷ θρήνῳ μετεσκευάσμεθα. εἰ δὲ καὶ ὁ παλαιὸς λογος ἀπωρνί-
 55 θωσέ τινας, ἀπανθρωπισμῷ τὸ πένθος παραμυθούμενος, ἀλλ' ἡμῖν ἤρσεκε
 μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν ἄψυχον φύσιν μετὰστασις, ἵνα συμμετέστη τῷ λόγῳ
 καὶ τὰ τῆς αἰσθήσεως. νῦν δὲ οὔτε τοιαῦτα ἡμῖν καὶ οὐδὲ τὸν πρὶν
 ἄνθρωπον σφύζομεν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πάθους ἐξῶ ἑαυτῶν ἰστάμεθα· καὶ
 τὴν ἀπευκαταίαν ἀρὰν ἔστιν ἄρτι τελουμένην ὁρᾶν ἐφ' ἡμῖν· ἀκοῆ
 60 μεν καὶ οὐ συνίεμεν· ἐκκρούεται γὰρ ἄκουσμα πᾶν καὶ μακρὰν ἀπο-
 πάλλεται καὶ εἰς μάτην θυροκρουστέϊ, τοῦ πάθους πυλωροῦντος καὶ τὴν
 εἴσοδον κλείοντος· καὶ βλέποντες βλέπομεν καὶ οὐκ ἂν ἴδοιμεν καθαρόν,
 τοῦτο μὲν ὅτι τὸ δάκρυον πυκνὸν ἐπιρρέον κακουργεῖ περὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μούς, τὸ πλεόν δ' ὅτι καὶ ὀκνοῦμεν ἐπάραι τὰ βλέφαρα· ταύτῳ γὰρ
 65 ὀφθαλμῷ τε μὴ εἶναι τὸ ὁρατὸν καὶ ἡμῖν ἀπεῖναι τὸν Κομνηνόν. οὐκ
 ἔδει τὸν ἑῶν ἡμῖν ἀστέρα ταχὺ γενέσθαι ἐσπέριον· ἦν γὰρ τοῦτο
 οὐκέτι φιλεῖν μὲν ἐσπέριον στυγεῖν δὲ ἑῶν, καθά που ἡ καλλιμάχειος
 μοῦσα λαλεῖ· ἀνάπαλιν γὰρ ἡμῖν ἐφιλεῖτο μὲν τὸ σὸν ἑῶν, στυγεῖται δὲ
 τὸ ἐσπέριον.

70 Ὡ βασιλεῖς ἥλιοι, ὧν τὸ φῶς ἅπασαν καταλάμπει τὴν γῆν, οἶον καὶ
 τοῦτον ἀστέρα τὸ καθ' ὑμᾶς στερέωμα εἶχεν ἐπιτέλλοντα· καὶ νῦν ἀπορ-
 ρυεῖς ἔδω πρὸς ζόφον τάχιον ἤπερ οἱ διάττοντες· πολλὰ γὰρ περὶ ὑμᾶς
 φῶτα καὶ πάντα παμφαῆ τῷ δια παντός ὑμῖν ἐγγίξειν, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν οἶον ἐπλούτει τὸ ἀμφιφάες· καὶ ἔν μὲν αὐτῷ φῶς ἢ ἐν λόγοις
 75 λαμπρότης καὶ ὅσα ἐντεῦθεν ἐπλούτει καλὰ, ἔν δὲ ἡ τοῦ γένους φωσφορία,
 τὸ Κομνηνόθεν, τὸ ἐκ Δουκῶν, οἱ καίσαρες. τί ἂν σου πρῶτον ἀποκλαύσω-
 μαι ἢ θαυμάσωμαι, ὧ γένους μὲν εὐκλεία τοὺς λόγους ἐπικοσμῶν, λόγους
 δὲ τὴν εὐγένειαν ὠραίζων ὅσα καὶ μαργάροις χρυσίον; τὸ δὲ πᾶν εἰπεῖν,
 ὧ καὶ γένει καὶ λόγῳ πολυτίμητον δαίδαλμα, οὔτε περιόντα σε θαυμάζειν
 80 εἶχον ἄξιως οὔτε ἀπόντα πενθεῖν. τοῦτο δέ μοι καὶ πλεόν ἐν ἀπειρῳ κεῖται.
 ζῶντος μὲν γὰρ, ἡ γλῶσσα ἐλέλυτο καὶ ἤμεν μόνου τοῦ θαύματος, νῦν δὲ
 οὔτε τοῦ θαυμάζειν ἀφιέμεθα καὶ τὸ πένθος ἐπίκειται καὶ τὴν γλῶτταν
 δεσμεῖ. ὧ οἷοις λόγοις ἐταμειυόμην ὁ δυστυχῆς, οἷαις ὁ τάλας προσρήσεσι.
 λαλῶ μὲν αὐτὸς ὁ ἀλαλάζων χαλκός, ἡ δὲ γλυκεῖα μοῦσα σιγαῖ· φωνῆ
 85 παρρησιάζεται κόρακος, καὶ ὁ καλὸς κύκνος τὸ πτερόν συστειλας οὐκέτι
 πρὸς μέλος γλυκὺ ἐμπνέεται. ὧ γλῶσσα, ἧς οὐδ' ἂν Ὁρφεὺς εἰς κάλλιον
 ἐκελάδησεν, οὐχ ὅτι πρὸς Λίνον ὑπέψαλλες, ἀλλ' ὅτι τοῖς λόγοις ἀρμονία

fol. 179 v

54 ἀπωρνίθωσε, cf. Hom. Od. 19, 518 sqq. 59 ἀκοῆ ἀκούομεν κτλ. Esaias 6, 9; Matth. 13, 14

67 Callim. fr. 26: ἐσπέριον φιλέησιν, ἀτὰρ στυγέησιν ἑῶν, cf. Tzetz. epist. p. 38,15.

81 ζῶν^τ 84 ἀλαλ. χαλκός 1. Cor. 13, 1

Μουσῶν ὑπεχόρευεν. ὦ γλῶττα γλυκεῖα, οὐκέτι καὶ τὸν ἀέρα κρούσεις εἰς ἐμμελὲς λόγον ῥυθμίζων ἠδὺν καὶ διατυπώση τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ εὐρυθμον. εἰ δὲ Ὁρφεὺς ἐκεῖνος καὶ θανῶν ἐτυράννει τὴν ὠδὴν καὶ ἦν φιλό- 90 νεικος μελοποιός, τῆς κεφαλῆς καθ' ἑαυτὴν περιαιδούσης ὅσον τῆς Λέσβου παράκτιον, ἀλλ' ἡμεῖς ἐκεῖνα μὲν περιορῶμεν καὶ οὐ λογοπραγοῦμεν τὰ παλαιά, ἔχομεν δὲ σε πρὸς ἀλήθειαν λαλοῦντα καὶ μετὰ θάνατον, οἷς αὐτὸς μὲν ἐφθέγγω, οἱ δὲ λόγοι βίβλοις ἐγκάθηνται. οὐκ ἦν δὲ ταῦτα ἡμῖν θέ- 95 λουσι, ἐβουλόμεθα δὲ τὴν ζῶσαν φωνήν, ἧς οὐδὲν ἡμῖν ἡδύτερον, οὐ μέλιτος ἡδύτης, οὐ τὸ τῆς ἐγκρίδος καλὸν οὐδ' ἄλλα ὅσα προάγει λόγος γλώσση διατυπῶν τὰ εἰς γεῦσιν θέλγοντα. εἰ δὲ τὸ τοῦ μάννα τίμιον ἐνταῦθα παραβλητέον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο παραληπτέον ἐφ' ὅσον εἰς ἄρτον ἀγγέλου μεταλαβεῖν· ἄλλως γὰρ οὐδὲν τι πρὸς τοὺς σοὺς λόγους τὸ τοῦ μάννα 100 σεμνόν.

ἜΩ σὺ καὶ κοινόν ἀγαθὸν καὶ πένθος κοινόν, ἐκεῖνο μὲν ἐν βίῳ, τοῦτο δὲ μεταστάς· ὦ τὴν Ἰσοκράτους νενικηκῶς σειρήνα τῇ μελιχρότητι· ὦ τὴν δημοσθενικὴν ἐζηλωκῶς ἐμβρίθειαν· ὦ καὶ φύσεως κρᾶμα καινὸν τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ δοθεὶς καὶ λόγους κεράσας, ὡς οὐκ ἂν εἶη καινότερον· ὦ μηδενὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀφειὲς μεγάλα φρονεῖν, ἀλλὰ κάτω ῥίπτων τὰς πάντων 105 ὄφρυς, οἷς ἀφεώρων πρὸς τὸ σὸν ἐν λόγοις ἔξοχον· ὦ Νιρέως μὲν ἰδεῖν γλαφυρότερε καὶ εἴ τις ἄλλος εἰς κάλλος ἔλαμπε, Νέστορος δὲ εἰπεῖν γλυκύτερε, ὅς μέλι τῆς γλώττης ἔρρεεν. εἰ δὲ χρὴ μιᾶ εἰκόνη ἐνθεωρῆσαι πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἀνὴρ ἦν ὁ Θεοδέκτης, φυτὸν ἀγαθὸν γῆς Ἀσιάτιδος, μόνος τῶν θρυλλομένων εἰς τε κάλλος προλάμπων καὶ ἀβρός εἰς λόγους· σοὶ 110 δὲ καὶ ταῦτα μὲν, καὶ πάντα μετ' ἐπιτάσεως· ἐπήνθει δὲ τούτοις καὶ τὸ τῆς εὐγενείας καλόν· οὐ γὰρ ἀγχίδυρον ἦν βασιλεῦσι τὸ σὸν εὐγενές, ὅποσον τὸ τῆς ἀγχείας σεμνόν, ἀλλ' ἐνδοθεν ἐκ βασιλέων ἐξέλαμπεν· οὐδὲ εἰς ἐτεροθαλὲς εὐγενείας ἔθαλλες, ἀλλ' εἶχες ἀμφιθαλὲς τὸ καλόν. ὦ φυτὸν εὐγενές, ἀναδραμὸν μὲν εἰς ἔρνος εὐστέλεχον καὶ οἶον οὐρανοῦ ψαύειν τῷ 115 θαύματι, ἐκσπασθὲν δὲ οὐ καθ' ὥραν προθέλυμνον, ἔδει σε καὶ εἰς γεράνδρουν αὐξήθησαι, ὡς ἂν ἐνέπλησας ἡμᾶς τοῦ καρποῦ· νῦν δὲ κατὰ τὰ εὐθαλέστατα τῶν δένδρων θάλλων μὲν ἔτι καὶ εἰς ἄνθος τῷ δὲ πλείονι τελεσφορήσας εἰς καρπὸν τὴν χάριν τῆς φύσεως, κείσαι πτώμα θέλον δάκρυα. ἐξεβλάστησάν σου τῆς ρίζης καὶ φυτὰ εὐγενῆ, τριστέλεχον αὐξην 120 ἐπαγγελλόμενα, καὶ αὐτὰ μὲν θάλλειν ἀφῆκας—καὶ θάλλοιεν ἐπὶ μακρόν, ὦ σῶτερ ἀλεξίκακε—σὺ δὲ καταρρυσὲς ἀπήνησας· ὦ πατρὸς καλλίστου ἔγγονα κάλλιστα, ὦ ψυχαὶ τοῦ θανόντος, οἷς ἐκεῖνος ἔζη, δι' ὧν αὐτὸν

91 τῆς κεφαλῆς, cf. Philostr. Her. c. 5, 3

98 ἄρτον ἀγγ. Ps. 77, 24. 25

108 μέλι· — ἔρρεεν, cf. Hom. Il. 1, 249

109 cf Suid. s. v. Θεοδέκτης

125 ἐνοσπριζόμεθα, ἐν οἷς ἔχομεν ζῶντα φαντάζεσθαι, οἷας δυσπραγίας ἐκ πρώ-
του θάλους πεπειρασθε, οἷου μελεδωνοῦ ἀφηρηπάγητε. εἶθε καὶ ἦν ὑμῖν
ἐπαισθάνεσθαι τοῦ κακοῦ καὶ κλαίειν μὲν ὅσα καὶ ἔδει, παραμυθεῖσθαι δὲ
τὴν πολύποννον μητέρα καὶ τοῦ πάθους τι συμμερίζεσθαι. νῦν δὲ ὑμῖν μὲν
ῥαστώνῃ τις ἔσται τὸ τοῦ κακοῦ ἀνεπαίσθητον, αὐτὴ δὲ μόνῃ ἀντλήσει τοῦ
130 τῆς λύπης πικροῦ φρέατος καὶ πίεται πόμα τουτὶ κατανούξεως καὶ μερίσει
ἑαυτὴν ἀμφοτέροις, ὑμῖν τε καὶ τῷ κειμένῳ, καὶ τὸ | δεινὸν ἀπαραμύθη-
τον ἔσται καὶ δίπαλτος ὡσπερ ἡ λύπη τέμνουσα ἐπικεῖσεται· καὶ ὑμεῖς μὲν
κατὰ τὴν τραγωδίῃν κούφοις τέως βοσκηθήσεσθε πνεύμασιν, ὀψιμαθεῖς τοῦ
κακοῦ φυλαττόμενοι, αὐτὴ δὲ καὶ νῦν μὲν θρηνήσει ἀπαρηγόρητα, καὶ ὁ
135 ἐξῆς δὲ χρόνος διαλαβῶν τὸ πένθος αὐτῇ ταμιεύσεται καὶ διδάσκαλον αὐτὴν
ὑμῖν τοῦ κακοῦ φυλάττειται.

fol. 180.

Τί δὲ ἡ τοῦ κειμένου μήτηρ; ἀλλ' αὐτὴν εἰ μὲν θανοῦσαν ἐπιλείπει τὸ
δάκρυον, οὐκ οἶδα· ὅτι δὲ τὰ τῆς ζωῆς αὐτῇ τῷ τοῦ πένθους πολλῶ ὑπο-
τέμνεται, τοῦτο εὖ μάλα οἶδα. ὠδίνησε μὲν ποτε μητρικῶς τὰ τῆς φύσεως
140 καὶ εἶχον δριμύ βέλος λύπης αἰ πρὸς ὥραν ὠδίνεις ἐκεῖναι, ἀλλ' αὐτὴς ἐχάρη,
ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ
ζῶντος ἄνθρωπος καὶ εἰς κόσμον τοῦ γένους παντός. νῦν δὲ πολυήμεροι μὲν
ὡσπερ ὠδίνεις αἰ πικραὶ λύπαι τὸ τῆς ὀδύνης ὄξυ καὶ μῆνες μακροὶ τὸ
δεινὸν ἐμέτρησαν, ὅσοις ἐνικυτὸς εἰς μέσον διχάζεται. καὶ ἦν τοῦτο τῇ
145 μητρὶ νύξ οἷον ἐξάμηνος, οὐχ οἷαν ἡ ἱστορία λαλεῖ ἐπίβουλον ἡλίου λάμ-
ψεσιν, ἀλλ' ὅποια τὸν μὲν πρὸς αἴσθησιν ἡλίων λάμπειν ἀρήϊσιν, αὐτὴ δὲ
ἀμαυροὶ ἄμφω, τὸ τε τῆς ψυχῆς ὀπτικόν καὶ ὑψ' οὐ τὸ σῶμα ποδηγεῖται·
ὅσα καὶ λύχνου λάμποντος. καὶ τὴν χρονίαν ὠδῖνα ταύτην τῆς λύπης οὐ
μετεδέξατο γαρμονή, ἀλλ' ἑτέρα λύπη διάδοχος κακῶν κακοῖς, ὅτι ὁ λαμ-
150 πρὸς ἐκεῖνος ἐν κόσμῳ ἄνθρωπος ἀπεγένετο. ὦ τῶν βαρυπενθῶν κωκυμά-
των, ὑφ' ὧν οὐδὲ τὰ τῆς λαλιᾶς εἰς ἐξάκουστον τῇ μητρὶ ἀπηγεῖται, ἀλλ'
εἰς δυσήκοον ἰσχυροφωνίαν λεπτύνεται, ὡς εἰ καὶ ἐκ τῶν ὄξεων μεταρρυθ-
μίσει τις ἀρμονίαν εἰς τὸ βαρύτονον. ὦ τῆς κόνεως, ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
βαθεῖαν φέρει, μικροῦ καὶ καταδάπτειν οὕτως ἑαυτὴν φιλονεικοῦσα καὶ τὸ
155 τῆς τέφρας βαθὺ παραμετροῦσα τῷ ἐπιταφίῳ χαῖ. ὦ τῆς ἀσιτίας, ὑφ' ἧς
κατέσκληκε καὶ ἐμπνέει μικρόν. ὦ τῆς εἰς χοῦν παραρρίψεως, ἦν ὡς οἶκ
κλαυθμῶνος γῆν ἑαυτῇ ἐσχεδίασεν. ὦ τῶν δακρύων, οἷς πσίαν μὲν λούσει
στρωμνὴν ἢ κατὰ γῆς ἐρριμμένη καὶ χανεῖν αὐτῇ τὸ χάος ἐπευχομένη,
ὄλη δὲ σούτοις λιμνάζεται. καὶ οὐκ ἤθελον μὲν αὐτὸς ἐπαινεῖν ταῦτα· ποῦ

133 Soph. Aj. 859 141 ἐγεννήθη—κόσμον Joh. 16, 21 147 ὀπτικόν corr. ex—
κῆν 149 διάδοχος κ. κ. Eur. Hec. 598; Eust. opusc. 311, 28 157 κλ. γῆν Ps. 83, 6;
Eust. opusc. 137, 53 λούσει· στρ. Ps. 6, 7 158 χανεῖν Hom Il. 4, 182.

γάρ καλόν οὕτω πενθεῖν ἀπαράκλητον; ἐννοοῦμαι δὲ τὸ πολὺ τοῦ πένθους 160
καὶ οὐτ' αὐτὸς φιλοσοφεῖν ἔχω τὸ δάκρυον καὶ οὐδ' αὐτὰ μέμφεσθαι πείθο-
μαι. ὦ μεγάλου πένθους ἄξιε, ὦ μέγα καλόν, ὦ κόσμου θάμβος, ὦ φύ-
σεως κάλλος, ὦ πάντα πληρώσας θαύματος, ὦ τὸν μέγαν καὶ τέλειον
ἄνθρωπον μὴ ψευδόμενε, οὐπερ οὐ μόνον τὸ βασιλεῖον πλήρες ἦν, κειμένον
παρὰ τοῖς ἀπάντων στόμασιν, ἀλλὰ καὶ ἡ σύμπασα πόλις ἔγεμεν, ἤδη δὲ 165
καὶ τὸ πᾶν· εἰς ταῦτόν γάρ ἦκει τὴν Κωνσταντίνου πόλιν εἰπεῖν καὶ τοῦ
κόσμου πᾶν ἐν αὐτῇ φαντάσασθαι. ἐλύπησας μὲν θανόν—οὐκ οἶδα τίνας
οὐκ ἂν εἶποιμι, τοῖς δὲ σοῖς κάμινον ἐξανῆψας ἄσβεστον συμφορᾶς, ἧτις εἰς
πολλαπλάσιον ἦρται καὶ οὐδὲ δυσωπεῖται ὑγρότητι· ἐσβέννυτο γάρ ἂν ταῖς
τῶν δακρύων ὀμβρήσεσι· τὴν δὲ μητέρα μέσῃ τῇ πυρκαϊᾷ ταύτῃ προσέρ- 170
ριψας. φείδου τῆς φιλότατης μητρὸς, ἐμφάνιζε σεαυτὸν ἐν γοῦν ὀνειράσιν·
ἔχει τι τέρψεως καὶ ἡ τῆς φαντασίας ταύτης σκιά. ἀλλὰ σὺ μὲν οἶδ' ὅτι
ποιήσεις τοῦτο· καὶ τὸ ποθοῦν τῆς ψυχῆς παρακαλέσεται σε εἰς ὄψιν παρή-
γορον· ἡ δὲ οὐδ' οὕτω παρηγορήσεται, τηρήσει δὲ διηνεκῆ τὴν τοῦ πέν-
θους ἀκμὴν καὶ σου μεμνήσεται καὶ ὀνειράσι καὶ τὸ πένθος οὕτως ἔσται 175
αὐτῇ ἀδιάδοχον.

Τί δέ; τὰ μὲν τῆς μητρὸς ἐν τούτοις, ὁ δὲ γενναῖος πατήρ, ὁ τὴν ἀν-
δρίαν πολὺς, ὁ τὴν τῆς ῥώμης περιουσίαν ἰκανώτατος, αὐτὸς γοῦν ἀνδρί-
ζεται κατὰ τοῦ πάθους καὶ ὑπερέχειν τοῦ κακοῦ δύναται, οὐ μὲνον, ἀλλ'
αὐτὸς ἐπενθήκη τις ἐτέρα τοῦ πάθους καὶ τοῦ κακοῦ προσεπαύξεσις. και- 180
fol. 180 v. νίζει τῇ συζύγῳ τὴν λύπην καὶ ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἀφορμῆ τοῦ πένθους | γί-
νεται· καὶ διπλάζει τὰ τῆς λύπης αὐτῆ, θρήνους ἄρτι νέους ἐπὶ τοῖς προ-
τέροις τοὺς μὲν ἀκούουσα τοὺς δὲ καὶ ἀναβοᾶσθαι θέλουσα· οὕτω πολύ-
φωνος ἡ θρηνηδία, οὕτω πολύφορον τὸ κακόν. δυστυχῶς μὲν εἶχε τὸ κα-
λόν τοῦτο πρέμνον τὸ δουκικόν, ὁ πατήρ, κλάδου τοιούτου παγκάρπου 185
ἀφαιρεθεῖς, ὑπεσπᾶτο δ' οὖν πολὺ τι τοῦ μεγέθους τῶν συμφορῶν, ὅτι τῇ
μεγίστῃ τῶν θλίψεων οὐ παρῆν, ἀλλὰ τὸ ἄλγιστον ἡ ὄψις ἀπῆν· τὸ δὲ τῆς
μητρὸς εἰς πολλαπλάσιον ἦκει τοῦ δυστυχήματος· τῇ τε γὰρ πρώτη πείρα
παρέμεινε τοῦ κακοῦ, τῆς ἀκμῆς ἐκείνου πεπειραμένη, καὶ νῦν αὖθις καινί-
ζεται τὰ τῆς λύπης αὐτῆ. καὶ πενθεῖ μὲν ὁ πατήρ ἐν προσιμίαις ὧν ἄρτι 190
τοῦ θρηνηθεῖν, ἄδει δὲ ἡ μήτηρ παλινηδία ὡσπερ τινὰ δυστυχῆ καὶ ἀνα-
κεφαλαιοῦται τὸ πένθος καὶ γίνεται εἶον ἀρτίδακρυς· καὶ οὕτω τοῦ βυθοῦ
τῆς λύπης ἀνενεγοῦσα εἰς ὅσον κἂν γοῦν σαλευσάι μικρόν, κατέδυ αὖθις,
καὶ ἡ τῶν δακρύων ἄλμη ταύτην κατέκλυσεν. ὦ τοῦ κειμένου πάτερ,
Δουκῶν καλλονή, χάρις αὐτόχροημα, ὦ ἀνδρίας ἀφίδρυμα, ὦ λογικότητος 195·
ἐπικόσμημα, ἦκαις ἄρτι ἐξ ἀποδημίας καὶ τοὺς μὲν ἄλλους—ἀλλ' ὦ οἶός
με καὶ νῦν περιέρχεται λόγος πικρὸς μὲν εἰς καρδίαν δάκνων, ὁμως δὲ οὐκ

- ἔχων ἄλλως—τοὺς μὲν οὖν ἄλλους οἴμοι θεάσῃ καὶ κύκλος περὶ σὲ μέσον
 ὄντα γεγράφεται καὶ ὡς εἰς χορὸν περιστῆσονται, ὁ δὲ κορυφαῖος ἄπεστιν,
 200 ὃς ἤρμωστε μὲν ποτε τούτοις τὸ σύμφωνον, νῦν δὲ ἀπελθῶν ἄδειν ἀπηγῶς
 ἠνάγκασεν. ὡς πικρὸν σοὶ τοῦτο κατάντημα τῆς ὁδοῦ, λιμὴν οὗτος οἴκου
 ναυαγίων πλήρης, ὁποίοις τὸ ἀγερούσιον κῦμα πλουτίζεται. οὐκέτι θαύμα-
 τος ἄξιαν ὄψιν ἐκείνην ἰδῆς, οὐκέτι γλυκείας ἐκείνης ἀκούσει φωνῆς, ἀλλὰ
 τὰς εἰκόνας αὐτῆς ὄψει, τὰς τῶν λόγων βίβλους, καὶ περιδραμεῖται σε
 205 πάθος γλυκὺ τε ἄμα καὶ πικραῖνον. αἰ μὲν γὰρ Σειρήνες ὑποκάθηνται καὶ
 γλυκὺ φωνήσουσιν, οὐκ ἐφέλκυσσονται δέ, ἀλλὰ ταῖς ἀκοαῖς ἢ λύπη τὸν
 ἑαυτῆς ἐπαλείψει κηρὸν καὶ σὺ τὴν ἀκοὴν ὀκνήσεις ποδῶν τὴν αὐτοπρό-
 σωπον ἔντευξιν. ὦ δυστυχίας καὶ ταύτης, ὅτι σοῦ μὲν τὸ στόμα λαλήσει
 σοφίαν, ὁ δὲ συνετὸς ἀκροατῆς ἄπεστι· καὶ σὺ μὲν δεξιῶς ἐξανεμώσεις τὸ
 210 δόρυ ὡς οἶον καταχορεύειν τοῦ ἀέρος καὶ τὰς συνήθεις ἔλικας στρέφεσθαι,
 ἀφήσεις δὲ καὶ βέλος εὐστοχα πέτεσθαι, ὁ δὲ τὴν σὴν ἀνδρίαν σεμνύνων
 λόγοις ἐκλέλοιπεν. ὦ εἶα γλυκύφωνος μοῦσα τὴν Κωνσταντίνου ταύτην
 ἐξέλιπεν, ὦ οἶον κάλλος ἠχρεῖται θανάτῳ ἀπαλιφέν, οἶον ἔμυσε στέμα
 εὐκέλαδον.
- 215 Ὡ κράτιστε βασιλεῦ, θαῦμα τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτοκρατόρων, ἀριστευ-
 μάτων μεγίστων αὐτουργέ, οὐράνιε τὴν τῆς φρονήσεως ὑψωσιν, ἀνδρειό-
 τατε τῶ γενναίῳ παραστήματι τῆς ψυχῆς, ῥωμαλεώτατε τῇ κραταιότητι
 τῶν χειρῶν, ὦ τοῖς πᾶσι καλοῖς ὑπὲρ πάντας, οὐ μόνον ὅσους ὁ νῦν χρό-
 νος διοικεῖ καὶ οὖς φθάσαν τοῦ χρόνου ῥεῦμα παρέσυρεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
 220 μέλλον ἀπόκειται· ὦ λέγειν μὲν γλυκύτατε πράττειν δὲ θειότατε, ὦ τοὺς
 πώποτε βασιλεῖς ὑπερελάσας, ὀρθὸν μὲν εἰπεῖν, ὡς ἄν καὶ ἐκεῖνοι τὸν κάτω
 καὶ ταπεινὸν ὑπερβάλλοιτο ἄνθρωπον, κάλλιον δὲ εἰπεῖν, ὡς ἄν εἰ καὶ
 θεῖα φύσις πρὸς τὴν κάτω σχολίη τὸ ἀπαράμιλλον· ὦ θάλασσα κλύζουσα
 εὐεργεσίαις μὲν τὸ ὑπήκοον, τοῖς ἀνάπαλιν δὲ τὸ παρήκοον βάρβαρον,
 225 μᾶλλον μὲν οὖν ἅπασι καθ' ὁμοίωσιν θείαν οὐκ ἔξω τοῦ ἀναλόγου πλημ-
 μύρουσα τὸν ἔλεον· ὦ λόγου παντὸς κρείττονος ἄξιε, σίχεται σοὶ ὁ ἰθαγε-
 νῆς ἐπαινέτης, ἢ εὐγενῆς μοῦσα, ὁ αὐτόχθων λόγιος, ὃν ἠνεγκε μὲν ἢ
 φύσις λόγου φυτὸν βασιλείον ἔντοπον, θανάτου δὲ ἄρπυια ἐξετόπισεν. οὐ-
 κέτι περικροτήσει τὰ σὰ λόγοις καὶ θαύματος ἐμπλήσει τὸ ἀνάκτορον. ἦν
 230 ἔτι παῖς ἄρτι τῶν λογικῶν σπαργάνων ἀπολυθεὶς καὶ ψελλίζων τὰ γρα-
 φικά, καὶ τῶ τῶν Μουσῶν ἐποχούμενος ἄρματι πρὸς μέτρον ἐκράναιε καὶ
 ὦ οἶον γάργαλον ἐνεποίησε ταῖς ἀκοαῖς, τὰ μὲν ὅτι καλὸν ἐλάλησε, τὰ δ'

fol. 181.

ὅτι καὶ βασιλικά περιελάλησεν ἀριστεύματα καὶ ἐκεῖθεν ἐλάμπετο καὶ τῷ
καλῷ τὸ κάλλιον προσελάμβανεν. ἐμυεῖτο τὰ τελεώτερα, καὶ ὁ δαδοῦχος
λόγος τοῖς ἀδύτοις αὐτὸν προσῆγε καὶ ἢ σοφιστικῆ ἐξεδέχετο καὶ τὸ 285
ἐντεῦθεν ἔνθεος οἶον τοῖς λόγοις ὠργίαζε καὶ τὸ μέτρον λύσας ἐπέξευε μὲν
τῇ καταλογάδῃ τοῦ λόγου πορεία, τοῖς δὲ νοήμασιν ἤρτο αἰθέριος. καὶ ἦν
μὲν κἀνταῦθα πανταχοῦ θαυμάζεσθαι ἄξιος, τὸ δὲ τῆς γραφῆς ἄνθος τοῖς
βασιλικῶς ἐγκωμίοις ἐνέλαμπε καὶ λόγοις ἀνθηροῖς ἤγαλλε τὰς ἀκοάς.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάλαι· νῦν δὲ οὔτε τὰ βασιλεία περικροτεῖ καὶ ἡμῖν σε- 210
σίγηκε. καὶ πενθεῖ μὲν τοῦτον ὅσον ἐν μεγαλειότητι γένους καὶ οὐ φέρει
τούτου στερεῖσθαι, ὡς οὐδὲ ὀλότης σώματος ἀφαιρεθεῖσά τι καίριον, ποθεῖ
δὲ καὶ ἢ σύγκλητος καλλονῆ συνεπικροσμήσοντα τὸ τχύτης γερούσιον, πο-
θεῖσι δὲ καὶ τὸ λοιπὸν φύλον, ὅσον τε λόγου τρόφιμον καὶ οἷς τὸ βιοῦν ἐν
χερσίν. ὁ δὲ πάντας παριπτάμενος εἰς τὸν κρείττω μὲν ἀλλ' ἡμῖν οὐκ ἔξω 245
συμφορᾶς μετετάξατο.

Ἄλλὰ τίς οὗτος ἡμῖν ὑπηχεῖται κλαυθμὸς ἐξαισίος τὰράχου γέμων
πολλοῦ; εἴη ἂν τῆς μητρός, ἀλλ' αὐτὴν ἐπέλιπε καὶ ἡ λαλιά. τί δέ; ὁ Δού-
κας οὕτω βρυχᾶται πρὸς στεναγμόν; καὶ τοῦτο μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, ἐγὼ δὲ
καὶ συμμιγῆ τὴν βροχὴν ἀκούω καὶ τὸν θρηνον πολύφωνον· αἰσθάνομαι καὶ 250
τὸν ἀδελφικὸν χορὸν ὑπὸ θρηνωδῶν προεξάρχοντι τῷ πατρὶ τὸ γοερὸν ἀρ-
μοστομένους σύμφαλμα. ὦ δυὰς ἀδελφῶν, οὗς ἡ φύσις ἤδη πρὸς τὸ ἐντε-
λέστατον ἠνδρωσεν· ὑμᾶς γὰρ τέως ἀπολαβὼν προσφωνῶ, βλαστήματα
θάλλοντα δουκικά, ρίζουχίας κομνηνικῆς καλλιστεύματα, λαμπροὶ μὴ μό-
νον ἔσα τὴν ψυχικὴν οἰκονομίαν διευθετεῖ, ἀλλὰ καὶ τὰ προπίπτοντα τῆς 255
ὄψεως κάλλιστοι καὶ ὡς ἀληθῶς φαινοί. ὦ χρυσῆ καὶ ὑμεῖς κεφαλὴ—οὐ
γὰρ ἔγω δοιάζειν ὑμᾶς, οὗς ἡ φύσις ὁμοτίμως ὠραΐσεν—οἷος ὑμῶν χρυ-
σοῦς ἐκκέκοπται βόστρυχος, οἷος ὀφθαλμὸς ὑμῖν οὐκέτι πρὸς ποδηγίαν
ἀνοίγεται. ἡμέρα ἦν ἡ ἐκάστοτε, καὶ ὑμεῖς περὶ ἐκεῖνον ἔωθεν, καὶ ἦν
ταῦτόν ὑμῖν ἡλίω τε ἐντρανίσαι καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ ἔλλαμψιν δέξασ- 260
θαι. νῦν δὲ ὡς ἐν σκότῳ διάγειν ἔστιν ὑμῖν τοιοῦδε ἀπεστερημένοις φωτός.
ἐξετρίβετε θύρας ἐκείνου σοφοῦ καὶ καλῶν ἀκουσμάτων ἐπληροῦσθε, δι'
ὧν ἔχει συνετιζεσθαι νοῦς, καὶ ἦν ὑμῖν ἐκεῖθεν καὶ τοῦτο δεύτερον φῶς.
νῦν δὲ καὶ τούτου δύσιν ἰδόντες, μικροῦ κατὰ σκότον ἠλάσχετε. Ἄρεος
ὑμεῖς θεράποντες, Ἐρμοῦ ὑποφήτης ἐκεῖνος· καὶ ὑμῖν μὲν τὸ εὐδόκιμον 265
ἐν χειρῶν ἔργοις οἷς πόλεμος ἐξαρτύεται, ὁ δὲ λόγῳ τῶν ἄλλων προέλαμπε.
καὶ ἦν ἐνταῦθα καλὴ τις ἀντίδοσις δόξης, ἐκατέρωθεν κίρναμένη κατὰ
τὴν εἰς ἀλληλα περιχώρησιν. καὶ ὁ τὴν καλὴν τριάδα ταύτην μαθῶν οὐκ

ἐμόναζε τοῖς διηγήμασιν, ἀλλὰ πλεονάζων ὑμῶν μὲν ἐξῆρε τὰς ἀριστείας,
 270 ἐκείνου δὲ τὰ ἐν λόγοις καλά. ὅτε μοι πρᾶγμα εἰπεῖν καὶ ἀληθὲς καὶ οὐδὲ
 φθόνου ἄξιον· καλοὶ μὲν οἱ πάντες ὑμεῖς καὶ οἶοι ἀφιέναι τὸν Μῶμον κα-
 ταχάσκειν κενά, ὁ δὲ χάριτας εἶχέ τινας ἐπαγωγούς καὶ φίλτρα λόγων
 ἐπλούτει καὶ πειθοῦς θεληκτῆριον ἔυγγα· καὶ ἔδει τὸν Κομνηνὸν λαληθῆ-
 ναι, καὶ εὐθύς προσέκειτο τῇ κλήσει ὁ καλός, ὁ χρυσοῦς, ὁ γλυκύς, τὸ
 275 ἱλαρὸν ἦθος, ἡ μειλίχρος καὶ ψυχὴ καὶ ὄψις, ὁ καὶ πρᾶξαι λαμπρός καὶ
 εἰπεῖν ἠδιστος. νῦν δὲ ταῦτα μὲν εἰσέτι παραμένουσι τὰ προσρήματα καὶ
 παράτασις αἰῶνος οὐ παύσει αὐτὰ τῇ διαδόσει τῆς μνήμης ἀθανατιζόμενα,
 ὁ δὲ ταῦτα ἐπικαλούμενος ἀπολιπὼν ἡμᾶς ἐν τόποις μακάρων ἐστί, μα-
 κάριος μὲν ἐκεῖνος τῆς εὐκταίας ταύτης διατριβῆς, ἡμῖν δὲ ἀθλίους εἶναι
 280 καταλιπὼν. ὦ πολεμισταὶ καὶ ὑμεῖς ἀλκὴν πνέοντες, ὦ στρατιῶται δεξιοί,
 οἴχεται ὑμῖν ὁ σοφὸς ἀδελφός ὁ τὰς στρατηγικὰς | ἀναλεγόμενος μηχανὰς fol. 181 v.
 καὶ τὰ τακτικὰ φιλοσοφῶν ὑμῖν, ὁ τὰ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν ἀείδων κλέα,
 δι' ὧν ὑμᾶς εἰς ἀνδρίαν ἔτρεφε καὶ εἰς τόλμαν ἐπῆρε καὶ τῇ τῶν ἡρωικῶν
 εἰκόνων ἠρέθιζεν ὁμοιότητι. καὶ μαθήσεσθε μὲν εὖ οἶδα ταῦτα τοῦ πατρός,
 285 ὅς καὶ εἰς ἔμπρακτον οἶδεν ἄγειν τὰ διδασκόμενα, εἴα πάλαι πολέμων εὖ
 εἰδῶς καὶ τὰ εἰς μάχην εὐμήχανός τε καὶ πολυμήχανος, μεμνήσεσθε δὲ
 καὶ τοῦ μεθοδικοῦ ἐκείνου διδασκάλου καὶ τὸ πένθος οὐκ ἔστιν ὅτε παύ-
 σετε, ἀλλ' ἡ μνήμη συχνὰ καταρρήξει δάκρυα, ὡς εἰ καὶ πνεύματος
 πνεύσαντος ρύησονται ὕδατα.
 290 Τίς δ' ἂν κατάσχη τοῦ πένθους καὶ τὸν μικρὸν ἐν ἀδελφοῖς, οὐ γλυ-
 κεῖα μὲν ἢ κλησὶς διὰ τὸ πάντη τίμιον, πικρὰ δὲ ἢ θέα διὰ τὸ δάκρυον, ὃν
 ἔπνεε μὲν ὁ κείμενος ὡσεὶ καὶ ἀέρος ὀλκῆν; ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὀσιουῖται τὸ
 πένθος καὶ τήκεται κατὰ χιόνα καὶ ἀναλύει ἑαυτὸν εἰς δάκρυον, βιάζεται
 δὲ καὶ τὸν βίον ἀλλάξαι καὶ τὸν φυσικὸν ἐθέλει κείρασθαι κόσμον καὶ βα-
 295 λεῖν κάτω τὸ ἄνθος τῆς κεφαλῆς καὶ μεταχρῶσαι τὴν λαμπρὰν ἐπιφάνειαν.
 καὶ εἰ μὴ πολλαὶ χεῖρες περὶ αὐτὸν καὶ φυλακαὶ συχναί, νικᾶται τῷ πέν-
 θει καὶ τοῦ κόσμου οἰρήσεται. ὦ μοι θαυμασιώτατε Μανουήλ, πνοὴ τοῦ
 κειμένου, οἱ μὲν πλείους ἐπὶ σοὶ θαυμάζονται τὸ τοῦ πενθεῖν ἀπαράκλη-
 τον, ἐγὼ δὲ οὐκέτι καὶ αὐτὸς τοῦτό σου ἐκπεπλήξομαι, ἀλλ' ὅτι καὶ ζῆν
 300 ἀνέγῃ μετὰ τὴν ἀπόρρηξιν τῆς συμφυίας καὶ τῆς καλῆς ἐκείνου ψυχῆς
 ἀπέλευσιν. ὦ φυτὸν ἀγαθόν, οὐκ ἔχεις ἔτι τὸν καλὸν τοῦ σοῦ κάλλους
 μελεδωνόν. δοίη γούν σοι θεὸς τὸν ὅμοιον· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ παραμυθήσαιο.
 οὐ γάρ σοι οὐδ' αὐτῷ μαρνανθῆναι καιρός. ὦ σταθηρότης ἠθους καὶ βεβαία

282 ἀείδων κλέα Hom. II. 9, 169
 297 ὦ μοι, cf. 27

292 cf. Gregor. Naz. epist. 9: σὲ πνέω μάλλον ἢ

κατάστας εν ούτως άπαλῶ τῷ σώματι, ὡ φρόνησις άρτία και πάγιος
 νοῦς, οἴχεταί σοι ὁ παιδαγωγός, ὁ σωφρονιστής, ὁ διδάσκαλος, οὐ μόνον 305
 φιλῶν ἀλλὰ και τὰ ἴσα φιλούμενος, και πνέων εις ψυχὴν και πνεόμενος.
 και οὐκ ἐπιλείψει μὲν οὐδὲ σὲ τὰ καλά διδασκάλια, τοῦ σωφωτάτου ἐπι-
 στακτοῦντος πατρός, ἔδει δὲ ὅμως και ἐκείνον παρεῖναι εις πλέον καλόν.

Τί δέ; ὑμεῖς μὲν οὕτω πένθος οὐχ οἶόν τε παρακληθῆναι πάσχετε, οἱ
 τεκόντες, οἱ τεχθέντες, και οὐ μόνον, ἀλλὰ και οἱ λοιποὶ πρὸς γένους και 310
 τὸ ὑπουργικόν και ὅσον ἐν φίλοις και ὅσους ἡ λοιπὴ συνήθεια προσωκείω-
 σεν, ὁ δὲ λοιπὸς ὄχλος ἔξω πένθους διάκειται; ὡ πένθος κοινόν, ὡ δάκρυον
 ἔξ ὄλου κόσμου, οὐκ εἶδον ἐγὼ ποτε βαθύν οὔτω κωκυτόν, οὐκ ἔμαθον
 οὔτω βαρυπενθῆ κοπετόν· ἀλλ' οἱ μὲν ὄψει παραλαβόντες τὸν κείμενον
 οὔτω παθαίνονται, ὡς εἰ και τινος τῶν γνησιωτάτων ἐξέπεσον· ἐφείλ- 315
 κετο γάρ ἐκείνους και μόνος ὁ τῆς θεάς εὐγενῆς χαρακτήρ· ὅσοις δὲ ἡ
 τῆς φήμης σάλπιγξ ἐκείνον διεβόησατο, πάσχουσί τι και πλέον τῶν ἄλ-
 λων, ἀχθόμενοι, ὅτι μὴ και ἐν χρῶ θεάς και εις πείραν ἔφθασαν ἐλθεῖν
 τοιούτου καλοῦ. ἔχετε διὰ ταῦτα παραμυθίαν οἱ εὐγενεῖς ἐγγενεῖς, ὅτι μα-
 καριστός ἀπῆλθεν ὁ τῷ ὄντι σεβαστός. ἡ και τοῦτο προσπεριζαίνει τὸ 320
 τραῦμα τῆς λύπης ὑμῖν, ὅτι ἀποίχεται, ὄν ἔδει ζῆν, και ὄν ἔχειν ὑμᾶς
 ἔχρη, ἔχει θάνατος; ὡ μακρᾶς μνήμης ἄξιε, ὅποιας οἱ τῆς δίκης τρόφιμοι,
 ὡ μὴ συγκαταλύσας τῷ βίῳ τὴν ἐνταῦθα ζωὴν, ἀλλὰ κείμενος μὲν ὑπὸ
 γῆν, ὡς ἡ φύσις τέτακται — και οἴμοι, ὅτι πρὸ ὤρας — τῆ δὲ εὐκλεία
 ζῶν ἀθάνατα. 325

Ἡ τίς οὐ μεμνήσεται σου; και τῆ μνήμη τὸ ἐγκώμιον ἔψεται· με-
 μνήσεται δὲ ὁ μὲν, ὅπως και ἐκ μόνης ἐντυχίας τὸν θεατὴν ἐπέστρεφες,
 γεγραμμένος εις εἰκόνα τινὰ θειοτέραν· ὁ δὲ και, ὅτι τοῖς λόγοις ἔρρες·
 και ἄλλος, ὅπως εις ἔμπρακτον σοφίαν ἀνέβης και εις πραότητα ἰλαρύνου
 και ὁ μὲν θυμὸς οὐ μόνον ἐνδόμυχος τῷ σῶ οἴκῳ οὐ ἴπαρέμενε, ὄν ἡ σο- 330
 φία ἐαυτῆ ἐπήξατο, ἀλλ' οὐδὲ πρὸ θυρῶν ἐκάθητο, ἴνα τηλαυγὲς αἰε τούτῳ
 μένοι τὸ πρόσωπον. γέλως δὲ οὐδ' αὐτός παρρησίαν εἶχεν οὐδὲ τῆ τοῦ θυ-
 μαῦ ἐξωθήσει ἀντεπεισήρχετο, ἀλλ' ὑποχαλῶμενος εις μειδιάμα συνῆγε
 μέρος οὐκ ὀλίγον ταῖς τοῦ προσώπου χάρισι. και τὸ πρᾶγμα, ἐφ' ᾧ μει-
 διαν ἐπῆλθεν ἂν τῷ Κομνηνῷ, οὔτως ἀστειότητος εἶχεν, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ ὁ 335
 ἀμειδῆς Τίμων | ἐπέσχεν ἂν ἐαυτὸν μὴ διαρραγῆναι τῷ γέλῳτι. οὔτω
 καθεστηκώς ἐφ' ἅπασιν ἦν και ἐαυτὸν ἄγειν δυνάμενος και ἀληθῶς αὐτεξ-
 ούσιος. κἀντεῦθεν ὑπόδειγμα σώφρονος ἦν βίου, και οὐ τοῖς ἐν ἡλικία

fol. 182.

μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἐσόφισεν ὡς ἑαυτὸν. καὶ Ἀριστείδης
 340 μὲν ὁ δεινὸς εἶπεῖν, ἐπιμαρτυρόμενος περὶνοιαν τῷ ἀττικῷ Περικλεῖ, δι-
 दाσκάλου τάξιν ἐπὶ Ἀθηναίοις ὡς πρὸς παῖδας ἐπέχειν εἶπεν αὐτόν, ἡμῶν
 δὲ καὶ αὐτοῖς ἦν ὄραν τοιοῦτον τὸν σεβαστόν, καὶ ταῦτα εἰς ἀκμήν οὐ πρὸ
 πολλοῦ προκύψαντα. ἐθαύμασα ταῦτα πολλὰκις ἐγώ, καὶ ἐκεῖνος ἤκουε
 καὶ ποτε τὸ ἔμὸν τοῦτο θαῦμα λόγοις ἡμεῖψατο, οὐ πολυστίχοις μὲν, μνή-
 345 μης δὲ ἀξίοις, ὡς ἄρα δεῖ μემνήσθαι τοῦ σεβαστοῦ ὀνόματος ὅποσον ἐστίν,
 ὅτι θεῖον καὶ οἶον σέβασθαι. ἐφιλοσόφει δὲ καὶ θεῶν μάλιστα πρέπειν τὸ
 σέβας καὶ ὅσα τοῦ ὀνόματος τούτου σύστοιχα· ἐφ' οἷς ἀνεμίμνησθε καὶ
 παλαιᾶς ἱστορίας, ἐν ἧ βασιλείῳν ὁ μὲν τις ἐπεκλήθη θεὸς εἰς μέγα τοῦτο
 θαρρήσας κλήσεως, ὁ δὲ τις μετ' ἐκεῖνον σεβαστός, μετριάσας ἡρέμα τὸ
 350 ὄνομα. καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἔλεγεν, ὡς οὐκ ἂν αὐτὸς ποτε τὸ σεβαστόν ὄνομα
 ψεύσῃται παρεκβάς τὰ θεῖα καὶ καταβάς ἐκ τῆς τῶν πρακτέων θειότητος
 εἰς ἅπερ οὐκ ἂν τις σεβάσῃται. ὦ ψυχὴ αὕτη σεβασμία τῶ ὄντι καὶ ἀκρι-
 βῆς τὸ κατ' εἰκόνα σώζουσα, ὦ ψυχὴ θεὸν εἰσοικισαμένη καὶ αὐτῷ ζῶσα
 καὶ πρὸς ἐκεῖνον τυπουμένη καὶ τὸ κοσμοφανὲς ῥυθμίζουσα πρὸς ζῶν
 355 ὑπερκόσμιον, ὡς ἂν ἐγὼ αἰσχυνοίμην, οὐπερ ἄνω μὲν τὸ ἐπάγγελμα, κάτω
 δὲ ὁ περισπασμός. ὦ ψυχὴ τῇ πρὸς θεὸν ἐξομοίωσει τὸ σεβαστόν οὐ ψευ-
 δομένη τῆς κλήσεως, ὦ καὶ λόγων λαμπρότητι καὶ ἔργων ὀρθότητι τὰ
 πρῶτα φερόμενος, ὦ νικηφόρος ἐφ' ἅπασιν ἄνθρωπος. ὦ ὕψους τοῦ τε ἐν
 γένει καὶ ἐν ἀξιώμασιν, ὦ βᾶθους τοῦ ἐν μετρίῳ φρονήματος· ἀνέβαινες
 360 ὡς περ εἰς οὐρανὸν μεταρσιούμενος ἅπασιν ἀγαθοῖς, κατέβαινες ὡς εἰς
 ἄβυσσον τῷ ἄκρῳ τῆς ταπεινώσεως, ἦν οὐδὲ ἔστι παραβαλεῖν καὶ εἰκάσαι
 πρὸς ὁμοιότητα. ὦ τοῦ προσηνεστάτου καὶ βλέμματος καὶ φρονήματος, ὦ
 τοῦ προχείρου εὐεργετεῖν, ὦ τῆς πρὸς ἔλεον ῥοπῆς, ὦ τοῦ εὐπειθοῦς εἰς
 ἀντίληψιν. οὐκ ἂν οὐδὲ δοῦλος οὕτω ταπεινὰ φρονοῖη κελουόμενος καὶ
 365 ὑπεῖκων οἷς ἐπιτάττεται, ὡς αὐτὸς εἰς ἐπικουρίαν ἐδίδου ἑαυτὸν τοῖς θέ-
 λουσιν.

Διὰ ταῦτα καὶ ὁ μέγας τῆς διακρίσεως ὀφθαλμὸς, ὁ πάνσοφος βασι-
 λεύς, ταῖς δεήσεσι τοῦτον ἐπέστησε· καὶ ὁ τῶν βασιλικῶν εὐεργεσιῶν ὀχε-
 τὸς δι' αὐτοῦ τοῖς δεομένοις ἐπλήμμυρε, φθάνων μὲν ἄλλως καὶ τὸν ἄγοντα
 370 καὶ προρρέων καθὰ καὶ ὕδατος ῥεῦμα διὰ πρᾶνοῦς, χερσὶ δὲ πρὸς ἄλλαις
 καὶ ταῖς τούτου πρὸς ἀρδεῖαν παγκόσμιον διαδιδόμενος. εὐλόγησέ σε ὁ
 πτωχὸς λαός, μετὰ τοῦ προσήτου λαῶ, οἷς ἐκατόγχειρος δίκην τὸ τῶν
 ἀντιλήψεων δραστήριον ἐπεμέριζες. ὦ οἰκοὶ θεῖαι, ὧν ἐπιστατεῖν πρὸς βα-
 σιλέως ἐτέτακτο, ταχὺ παρῆλθεν ὑμᾶς ὁ ἐπικοσμῆτωρ, ὁ εἰς κάλλος προ-

347 σύστιχα 318 vocabuli βασιλέων s. βασιλεῖς ultima syllaba dignosci non po-
 test, cf. Eust. opusc. 40, 64—68 371 cf. Nehem. 11, 2: εὐλόγησεν ὁ λαὸς τοὺς πάντας

άγων και ὁ ἐπιλεγείς ἐφ' ὑμῖν και ἄξιος διὰ τὸ ἄγαν φιλόθεον. και κεῖται 375
 μὲν ὁ μισθὸς αὐτῶ τούτων ἐν οὐρανοῖς, οὐκ ἂν δέ τις ἀπαθῶς ἐνέγκοι τὸν
 τοιοῦτον οὐκ ἐν ὥρᾳ κεῖσθαι ὑπὸ γῆν. ὁ δὲ ἔνθεος αὐτοκράτωρ και νοσο-
 κμεῖν ἀπέσταλκε τούτου και νόσους φυγαδεύειν ἔταξε, και τὸ καλὸν ἐπι-
 μελέστατα ἐξήνυετο.

Ἄλλὰ πόθεν μοι τὸ τῆς νόσου ὄνομα ἐπελθὸν βραχὺ τι ταύτης λαθό- 380
 μενον αὐθις ἀνέμνησεν; ὡ νόσος ἐκείνη πολυήμερος, τὸν τῆς σοφίας οἶκον
 κατασεῖσασα και εἰς πτώμα βαθὺ καταρρίψασα· ὡ νόσος πολεμιοτάτη,
 χρυσῆν ἡμῖν ἀκρόπολιν τυραννήσασα και τρόμοις μὲν τοῖς ὀσημέραι δια-
 σαλεύσασα, ἐκτεφρώσασα δὲ πυρὶ τῶ ἔνδοθεν. ἀλλὰ τί μοι και κατὰ τῆς
 fol. 182 v. νόσου ταύτης βαρύνεσθαι; ἥς ἔστι τι και φιλάνθρωπον, | ὅτι μὴ ταχὺ 385
 ἐκεῖνον ἡμῶν ἀπήγαγεν· ἀλλ' εἶχομεν δυστυχεῶς μὲν, ὑπὲρ γῆς δ' οὖν τὸ
 καλὸν ἐκεῖνο φῶς. εἶθε και εἰς πλεόν ἔτι παρεξετείνετο, ἵνα οἰκτρὰν μὲν
 ἀλλ' οὖν ὤφιν τὴν ποθουμένην ἐωρῶμεν και ταῖς ἐλπίσιν ἤμεν μετέωροι.
 ὡ ἀποδημίας οὐ μακρὰς ἐκείνης, ἥτις ἡμῖν τὴν ποθουμένην θέαν πορρω-
 τάτω ἀπόκισε. πολλὰκις ἐξεστρατεύσατο πολυήμερος και τῶ μεγάλῳ συν- 390
 ἐξεδήμησε βασιλεῖ, ἀλλ' ἦσαν ἡμῖν ἐκεῖνα τρυφή και εἶχεν αὐθις ἡ Κων-
 σταντίνου τὸν λαμπρότατον αὐτῆς πολίτην. και αὐτοῦ τὸ στόμα τῆς τῶν
 βασιλικῶν τροπαίων γλυκύτητος ἔγεμε, και ἡμῖν διεδίδοδο. ἡδὴ δὲ και ὡς
 ἐξ ἐμπορίας ταύτης κερδαλεωτάτης συχνὰ ἐπανήκων ἐκεῖνος μαργάροις
 τούτοις και λίθοις πολυτελέσιν ἡμᾶς ἐπλούτιζεν, οἷς τὸ στέμμα τὸ βασι- 395
 λικὸν ὠραίζεται. νῦν δὲ μικρὸν ἀποδημήσας οὐκέτι ἐπανῆλθεν ὁμοιος,
 ἀλλὰ και ἐπίκρανε και οὔτι ὠλβισεν ἡμᾶς· και βραχὺ τι ἐπιμείνας ἐτέραν
 ἐστάλη μακρὰν και ἦν οὐκ ἠυξάμεθα. ἐξεδήμει τὰ πρὸ τούτου μακρὰ τε
 και συχνά, ἦν δὲ τὰ τῆς ὁδοῦ ὑπὸ μεγάλῳ φωτὶ τῶ παμφαεῖ φωσφόρῳ
 τῶ βασιλεῖ· ἀμέλει και ὑπὸ ταῖς τούτου λάμψεσι βαινῶν προέκοπτε ταῖς 400
 ὁδοῖς. νῦν δὲ βραχὺ ἀποστάς τοῦ φωτός ὑπὸ σκότῳ γέγονεν.

Ἄλλὰ τί ποτε ὑπὸ τοῦ πάθους ἐξελαθόμεν ἑμαυτοῦ και οὐ συνήμι
 ποιῶν ἄπερ οὐκ ἐμοὶ χρεῶν; ἀληθῆ μὲν ταῦτα πάντα και κεῖται ἄνθρω-
 πος, ὃν ἔδει τηρεῖσθαι τῶ κόσμῳ εἰς γῆρας βαθύ· οὐ τὸ μὲν γένος τῶν
 ἀνωτάτω και πρώτων τῆς εὐγενείας πηγῶν ἀπέρρεεν, ὁ δὲ λόγος ἀπ' 405
 οὐρανοῦ και ἔνθεος, τὸ δὲ ἦθος ὅποσον ἂν κατακροτήσειεν ὁ τῶν θειοτάτων
 ἀρετῶν ὄρμαδός, τοῖς δὲ ἐκτός ἐμβλέψαι θέας ἄξιος, ὡς εἰ και ἥλιος ἀνθρω-
 πίνην πλάσιν μετεσκεύαστο. και κεῖται μὲν οὕτω λαμπρότατος ἀνὴρ και
 οἶος οὐκ ἔξω κεῖσθαι τοῦ παρὰ πάντων θαύματος, ἡμᾶς δὲ οὐ χρῆ παθαί-
 νεσθαι ἀπαράκλητα, οἷς οὐ συγκαταλύεται τὸ πᾶν τῆ ἐνταῦθα ζωῆ, ἀλλὰ 410

καὶ ἀθανασία ψυχῆς πρεσβεύεται καὶ πτώματος τοῦ εἰς τάφον ἀνάστασις
καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πηλίνου σκεύους ἀνάπλασις· οὐδὲ οἴκτους πλατύνειν
καὶ ἀναρρηγνύειν εἰς ἀένναον δακρύων πηγῆν· οὔτε γὰρ θεῖον παράγγελμα
δακρύοις μαλθάσσεσθαι τοὺς τοῦ Χριστοῦ στρατιώτας, ὅτι μηδὲ οἱ λοιποί,
415 ὅσοι κατὰ τῶν πρὸς αἴσθησιν πολεμίων ἀνδρίζονται· καὶ οὐδὲ τῷ κειμένῳ
τὰ εἰς τιμὴν ὀσιῶται τὸ δάκρυον, εἴπερ ὁ μὲν—οὔτω γὰρ πεπεῖσμεθα—
τὸ πνεῦμα τῷ θεῷ παραθέμενος τὸ τῆς τρυφῆς ἔχει χωρίον, πενθοῦμεν δὲ
ἡμεῖς καὶ εἰσέτι κἀντεῦθεν τῆς ἐκείνου χαρᾶς ὑποσπώμεθα· οὐ γὰρ ἂν οὐδ'
ἐκεῖνος ἀγαπή αὐτὸς μὲν τὰ θεῖα τρυφᾶν, ἡμᾶς δὲ κατακλαίειν τῆς ἐκεί-
420 νου μακαριότητος. χρεῶν οὖν ἀνενεγκεῖν ὄψε ποτε καὶ τὴν μὲν θάλασσαν
τῶν δακρύων ἐκπλεῦσαι καὶ ἐνορμίσασθαι, μὴ καὶ τῷ θανόντι ἀποθύμια
πράττοιμεν, μεμνησθαι δὲ ἄλλως αὐτοῦ καὶ τὸ θαῦμα μὴ ἀπάγειν τῆς
ψυχῆς. τοῦτο καὶ τὸ πρὸς τιμῆς τῷ κειμένῳ καὶ ἡμῖν ἀπρόσκοπον. ἀλλ'
οὐκ εἶδ' ὅπως οἷς ἀπετρεπόμην αὐθις ἐμπέπτωκα· οὐδὲ γὰρ ἔστι μεμνησ-
425 θαι τούτου δίχα τοῦ κατενεγκεῖν δάκρυον. καὶ ἔσται ἡμῖν διὰ ταῦτα,
ὡσπερ διὰ βίου ἢ μνήμη, οὔτω καὶ τὸ πενθεῖν καὶ οὐδὲ δακρύων ἐκτός,
κἀν μικρὰ τις ἡμῶν κατεπάδειν λόγοις βούληται καὶ ἰστᾶν τὸ δάκρυον.

II.

Λόγος ἐπικήδειος τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ πρὸς τὸν ἀποιχόμενον ἐπὶ τῶν δεήσεων κυρὸν Νικηφόρον τὸν Κομνηνὸν τὸν ἐκγονοῦ τοῦ καίσαρος.

Ἄρραβία γῆ πιστάτη καὶ μήτηρ γονίμων χυμῶν, ἄερες εὖ κεκραμένοι,
ζέφυροι μαλακοί, αἰθρίαὶ τὴν γῆν κατέχουσι νοτεραὶ, ἤλιοι δὲ θερμοὶ
καὶ διάπυροι τὴν γῶραν πυρσεύουσιν, ἐξάιροντες δὲ τὸ πολὺ τῆς ὑγρότη-
τος, καθάπερ ὕλην σηπεδόνος ἐπιπολάζον τοῖς σώμασιν, ἐξικμάζοντες τε
5 τὸ ἄχρηστον καὶ συμπέττοντες τὸ λειπόμενον, εὐώδη πάντα ποιοῦσι, καὶ
τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ. ἐντεῦθεν καὶ τὸ αὐτόφυτον εὐπνουν καὶ τὸ κη-
πευόμενον ἀρωματίζον εὐρίσκεται. ὠραῖα τὰ πάντα, εὐοσμα τὰ πάντα·
οὐδ' ἂν φλοιὸν φυτοῦ ἀτιμάσῃς τοὺς τῆς γῆς ἐκείνης τεθηλαχότος μασ-

413 πηγᾶς 415 ὅσον.

Codex Barber gr. 240 (olim II 61) fol. 107v—112 = B

Codex Urbin. gr. 141 fol. 75—75v = U

Lemma: . . . διὸς τοῦ φι. . . ου κυροῦ—κομνηνὸν τὸν . . . τοῦ καίσαρος
B τοῦ μανασσῆ κυροῦ κωνσταντίνου U 1 ἄρραβία ποιότητι καὶ μήτηρ U κεκραμένοι B
2 δὲ om. U 4 κα. . . ε. ὕλην B 4 τὲ B: δὲ U 7 καθέστηκεν, superscr. γρ' εὐρί-
σκεται U 8 τεθηλαχότας B—κότα U

τοὺς οὐδ' ἂν κάρφος φαυλίσσης τῶν ἰδρώτων αὐτῆς ἀπολελευκός. ἐν τοίνυν
 ταύτῃ τῇ Ἀρραβία φύεται δένδρον φασί, σπάνιον μὲν ἐν ὀλίγοις ἀνατέλ- 10
 λον λειμῶσιν, ἐπιτερπὲς δὲ καὶ χάριεν καὶ ὀφθαλμοῖς φιλοκάλοις ἔμμενος
 ἀσχηλία. τούτου καὶ τὸ στέλεχος εὐαυξές, τὴν δὲ ὀπώραν Χαρίτων ἂν τις
 ἠγήσαιο κήπευμα, Ὡρῶν χρυσοστεφάνων γεώργιον, αὐτοῦ τοῦ Κάλλους
 καὶ τοῦ Ἐρωτος φυτηκόμημα· ἐσφαίρωται μὲν γὰρ καθάπερ δίσκος σελή-
 νης ὀλοφαῆς, τὸ δὲ εἰ πρόσωπον ἄνδρος βαφῆς εὐγενοῦς περικέχεται· εἶποι 15
 τις ἂν, ὡς αἵματι πορφύρας θαλασσοβίου πεφάρμακται· ἀπόξει δὲ θείαν
 τινὰ καὶ ἄρρητον ὄσφραν. ἔστιν οὖν τὸ φυτὸν τὰ μὲν ἄλλα καλόν, ὠκυ-
 μορώτατον δὲ καὶ φθίνον ταχέως καὶ κρεῖττον μὲν ἀναβαῖνον ἐλπίδος, πρὸ
 χρόνου δὲ ὑπορρέον καὶ μαραινόμενον· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ αὐτοῦ δίδωσιν
 ἀπολαύειν, ὅσον ἀπογεῦσαι μὲν τῆς ὀπώρας τὴν γεωργόν, εἶτα πρὸ ὥρας 20
 φεῦγον οἴχεσθαι. πρῶτα μὲν γὰρ τὸ δένδρον φυλλοχορεῖ, μετὰ δὲ μικρόν
 καὶ τῆς ὀπώρας τὸ κάλλος εἰς τὸ σποδοειδὲς μεταχρῶζεται καὶ ἀντὶ τῆς
 πορφυρέας αὐγῆς θαψίνην τινὰ καὶ νεκρώδη χροῖαν περιβάλλεται· καὶ τὸ
 τελευταῖον πεσοῦσα καθάπερ ἓν τι τῶν πατουμένων κεῖται κατὰ τὸ τῆς
 γῆς εἰδεχθές. ὁ τοίνυν φυτοσκαφήσας τὸ δένδρον καὶ περὶ ἐκεῖνο μογήσας 25
 τσιαύτην θέαν οὐ φέρων δακρύων ἄξιαν, τοὺς συγγεωργούς παραλαβὼν
 συνθρηνητάς τε τοῦ πάθους ποιεῖται καὶ ὡς ἐπὶ νεκρῶ τῶ φυτῶ κόπτεται
 καὶ πενθεῖ καὶ τῶν δακρύων τῆ ἄλμη κατάρδει τὸ δάπεδον. ὁ μὲν δὴ κατὰ
 τὸ δένδρον ἐκεῖνο λόγος τοιοῦτος, εἴ γε τέως μὴ μῦθος τοῦτο ἀρράβιος.

Ἄλλ' ὁ γε μεγαλόφρων Δούκας καὶ εὐγενῆς καλλιφυῆς γεωργήσας φυ- 30
 τόν, τὸν καλὸν ἐκεῖνον φημί Κομνηνόν, καὶ δρόσις μὲν παιδείας μοσχέυ-
 σας, σοφίας δὲ νοτίσι κηπεύσας καὶ τὴν ἐκ τῶν βίβλων ἀρδείαν ἱκανῶς
 ἐπαντλήσας αὐτῶ ἐπὶ τε τοῦ ἄλσους τῶν ἀνακτόρων τῶ λοιπῶ τῆς ἐκεῖ
 φυτουργίας ὀρχάτω περιφυτεύσας αὐτῶ φοίνικος ἂν εἶποι τις ἔρνος ἀκρό-
 κομον ὄρθιον, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὀπώραν ὠραίαν ἰδὼν ἐνεγκόν, ὅποιαν 35
 ταύτην τὴν ὀπώραν ὑποληπτέον, εἶτε τὸν τῆς ὀσφύος ἐκεῖνου καρπὸν,
 τὰ χαριέστατα ταῦτα δὴ μειρακύλλια, εἶτε τὰ τοῦ νοός κῆματα καὶ
 βλαστήματα, — οὕτω δὴ πρὸς μικρόν ἐπὶ τῶ δένδρῳ ἠτύχηκώς ὁ γενέτης
 καὶ κηπευτῆς ἀγλαόκαρπὸν τε βλέψας ἐκεῖνον καὶ μακαρίσας τῆς φυτουρ-

9 ἀπολελευκός B 8—9 cf. Philostr. II 81, 1—4: οὐδὲ φύλλον ἰράβιον ἐκβαλεῖς
 οὐδὲ κάρφος ἀπορρίψεις οὐδὲν ἐκεῖ φύν· τοσοῦταν ἡ γῆ περὶ τοὺς ἰδρώτας εὐτυχεῖ 10 ἀνα-
 τέλλων U 11 δὲ U: τε B 12 εὐαυξές U 13 γεώργιον . . . ' . . . τοῦ κάλλους B
 19 γὰρ αὐτοῦ BU 20 μὲν B: μόνον U 21 φυλλοχορεῖ U 22 τῆς ὀπ . . . τὸ B
 23 περι . . . λεται B: βάλλεται U καὶ τελευταῖον U 24 πεσοῦσα B: ἐμπεσόν U ἐν τι corr.
 ex ἓν τι B 26 τοὺς . . . γγ. ωργούς B 28 καὶ τῶν . . . ' . . . ρδει B 32—33 ἰκ-
 νως . . . ντ . . . ε ἐπ' αὐτῶ B 34 φοι . . . ος ἂν B ἀκρίκομον B 35 ὄρθιον U
 38 γενέτ. σ B: γενέτωρ U

40 γίας αὐτόν καὶ ὀλβιοδαίμονα κρίνας τῆς εὐτεκνίας, ἀθρόον δὲ καιλίαν ἐκφυσηθέντα ἰδὼν βαρύνουσι καὶ ἄγριον καὶ προσβαλόντα τῷ δένδρῳ σφοδρῶς καὶ εἰς φύλλα μὲν οὐδαμῶς ἀλλ' οὐδὲ εἰς κλῶνα τὸ φυτὸν ζημιώσαντα, αὐτόπρεμνον <δὲ> κατὰ γῆς αὐτὸ καταβεβληκότεν καὶ νεκρὸν καὶ ἄζων ἀπεργασάμενον, καὶ ταῦτα βρῖθον καρποῖς, καὶ ταῦτα μήπω μὴδ' 45 εἰς τὸ ἀκμαῖον ἐληλακός, βούλεται μὲν ἀνδρίζεσθαι πρὸς τὸ πάθος ὑπὸ μεγέθους τῆς φύσεως καὶ τῷ τοῦ συμφύτου βάρει φρονήματος πρὸς τὴν συμφορὰν ἀντέχειν πειραταί, ἐλέγχεται δ' ὅμως νικώμενος τῷ κακῷ καὶ εἰς ὄδυρμόν καὶ δάκρυ καταφερόμενος. βέλος γάρ τοι πευκεδανὸν κατὰ τῆς αὐτοῦ καρδίας ἀφῆκεν ὁ θάνατος· καὶ ὁ χρόνος οὐδέπω δεδύνηται τὸ βλῆμα 50 αὐτῆς ἀκέσασθαι, μένει δὲ τὸ τραῦμα καὶ εἰσέτι ὦμόν καὶ ἀπέπαντον καὶ ἢ σμῶδιξ ἐπῆρται καὶ νεάζει τὸ οἶδημα· ἐντεῦθεν βέλος ὀδύνης κατὰ τῶν σπλάγχχνων ἀσίδηρον φαίνεται καὶ τῶν πνευμένων ἀνθάπτεται καὶ κατὰ βάρους χωρεῖ καὶ ἀλγύνει τὴν αἴσθησιν. καὶ τοίνυν αὐτὸς τε φωνὴν πανόδυρτον ἴησι καὶ θρηνοπλόκους ἐτέρους ζητεῖ καὶ συναυλίαν πενθίμην προσ- 55 εταιρίζεται.

Τί τοίνυν ἡμεῖς ἐπὶ τούτοις καὶ ποῖαν τραπώμεθα; πενθήσομεν τὸν πεσόντα καὶ συμπενήσομεν τῷ πατρὶ ἢ τοὺς θεσμούς τῆς τέχνης αἰδεσθησόμεθα; ἀνολολύσομεν καὶ κοψόμεθα, ἐν' ἐντεῦθεν τὸ φίλιον πιστωσόμεθα, ἢ φυλαξόμεθα τοῦ χρόνου τὸ στόμα, μὴ τῆς ἀκακίας ἡμῖν ἐπιμέμ- 60 (ψηται; ὁ πέπλος) τοῦ λόγου τῷ πορφυρέῳ μόνῳ καὶ τῷ λευκῷ τῶν ἐπαίνων ἐξυφανθήσεται ἢ καὶ τοῦ μέλανος συγκράματος τῶν πενήτητριῶν προσδεηθήσεται; ἀλλ' εἰ μὲν ἀπλῶς ἀνθρωπος ὑπόθεσις μοι τοῦ λόγου πρόκειτο, ἴσως (οὐκ ἂν) ἡσχ(υνόμην μονωδούς) ἐπισπένδων τῷ κειμένῳ μολπάς· νῦν δὲ ἀλλ' αὐτόν ἐκεῖνον (ἀφ)ορῶμαι τὸν πολὺν Κομνηνόν. . . . 65 μιλ'. (λ)όγιον καὶ πολλὰ τοῖς ῥητορικῆς διασώταις συνεργιάσαντα καὶ. ὦ. φος. φλεβῶν, δέδοικά τε, μὴ πρὸς τὸ πένθιμον ψαλλάξας τὴν λύραν. ε. αν. γραφὴν ἀποίσομαι ἔνδικον, ὡς ἐξαγώνιος φέρομαι. ὁ τοίνυν τοῦ λόγου κρατῆρ. κ. ἐπιστεφῆς τῷ γλυκαῖζοντι ὡσπερ.

70 μεις ἐπιταφίων.

40 αὐτόν BU ὀλβιοδαίμον U . ρ τ . ῆς εὐτεκνίας B ἀθρόον κακίαν U
 41 ἐκφυσηθέντα B προσβαλόντα B 42 φύλα B 44 ἄζων U 45 ἐλ κός
 β . ὕλε μὲν B 46—47 πρὸς τὴν συμφορὰν om. U 48 γάρ τι B 51 post. οἶδημα
 explicit U 53 βάρη 56 τραπώμε πενήσομεν 57 κα μπενήσομεν
 58 ἀνολολύσομ καὶ κοψόμ ἐν φί πιστωσόμεθα
 59 τῆς αἰρίας ἡμῖ ἡμεμ 61 ἐξυφαν σεται ἢ καὶ τ
 ἔλανος ἀματ νθητριῶν 62—63 μοι λό πρόκειτο . 'σω
 64 μολ. νῦν ορῶμαι τ . πρ ηνο 67 ψαλλάξας 67—68 γρ-
 φην οἴσομαι ἐν κον 68 κρ . η

fol. 105 "Αν τῷ ῥώμ ἰ. δοιῶν αὐτῷ πληγῶν γενναίων
 ὑπό του τῶν πλεμίων ἐγκοπεισῶν, | τῆς μὲν κατὰ τοῦ μετώπου, τῆς δὲ
 κατὰ τῆς χειρός, τότε μὲν περιέναι τὴν πόλιν δημοσιεύοντα τὰς πληγὰς
 καὶ ἐνσεμνυόμενον ταῖς οὐλαῖς καὶ σημεῖα ταύτας τῆς οἰκείας γενναιότη- 75
 τος προϊσχύομενον. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν βίον ἔμελλε τελευτᾶν, τοῖς πασι ἐπισκῆ-
 ψαι καὶ «εἶ» τις ἄλλος κατὰ γένος οἰκείος, γῶσαι μὲν τύμβον ἐφ' ἱκανὸν
 ἀναβαίνοντα ὕψος, ἀνεγεῖραι δὲ οἱ καὶ στήλην εἰς ἀκριβὲς τὸ εἶδος ἐξει-
 κασμένην καὶ δὴ καὶ τὰ τῶν βλημάτων σύμβολα σφύζουσιν, ἵνα δῆθεν τὸ
 κλέος ἀσβεστον ἔχη. ὁ δὲ κλεινὸς Κομνηνὸς ἐκ δύο μεγάλων πραγμάτων 80
 τὸ ἐπίσημον ἔχων, αἵματός τε δηλαδὴ μεγαλογενοῦς καὶ λόγου περιου-
 σίας, οὐκ ἐμεγαλοφρόνει μὲν ἐπὶ τούτοις οὐδὲ ὠφρῶαζεν οὐδὲ κολακείας
 γαργαλισμοῖς ἑαυτὸν παρεῖχεν ἱππασίμον· ἐτήρει γὰρ τὴν ψυχὴν τοῖς πρὸς
 χάριν λαλοῦσιν ἀνεξαπάτητον. ὅμως γε μὴν ἐν τοῖς ἀπάντων ἐφέρετο στό-
 μασι καὶ ὑπὲρ τοῦς ἡλικιώτας ἤκουε κάλλιστα, ὁ εὖ γεγωνῶς, ὁ καλός, ὁ 85
 μειλίχιος, ὁ τὸν λόγον πολὺς, ὁ ἐκ καισάρων, ὁ ἐξ ἀνάκτων. καὶ ταῦτα οὐ
 μόνον ἕως ἔτι τοῖς γεηροῖς ἐτριβετο πράγμασιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀγήρω
 κόσμον μεταταξάμενος. οὐ μνήμη ἑαυτῷ καὶ τιμὴν ἐπενόησεν ἀπὸ λαμ-
 πρᾶς ὄστοδῆχης καὶ χῶματος· ἀρκεῖν γὰρ εἰς κλέος αὐτὸν ἑαυτῷ καὶ τοῖς 90
 λόγου ἐνόμιζεν, οὐς θαυμασίαν τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμφέρειαν γράφοντας
 ἔλιπεν. ἔφυ μὲν γὰρ οὐκ ἐκ Πέλοπος οὐδὲ Κέκροπος, φαύλων ἀνθρώπων 90
 καὶ οὐδ' ἀκριβῶς Ἑλλήνων ἀλλὰ νόθων καὶ ἐπηλύδων καὶ τύχη μὲν δυσ-
 μενεῖ χρησαμένων μέγα δὲ νομισάντων τὸ ἐγγραφῆναι εἰς Ἑλληνας, ἀλλὰ
 γένους ἐκ δυοῖν μὲν αἱμάτων ἡρωικῶν κρεμαμένου, πορφυρέου χρώματος
 εἶπη τις ἂν καὶ βυσσίνου συνελθόντων εἰς ἓν καὶ τὸν πέπλον τοῦτον ἐξυ-
 φηνάντων τοῦ γένους τὸν κάλλιστον, οὐ μύθους δὲ καὶ θεοὺς ἀσελγεῖς 95
 αὐχοῦντος προπάτορας, ἀλλ' εὖ μὲν κατεσκευασμένους τὰ ἐς ἀλκὴν καὶ
 ῥώμην σωματικὴν εὖ δὲ πεφυκότας τὰ πρὸς στρατηγίαν καὶ μεγαλόνοιαν,
 καὶ οὐ μᾶλλον τῷ ἄνθει κοσμουμένου τῆς ἀλουργίδος ἢ τὴν ἀλουργίδα
 καθωραΐζοντος. ὡς γὰρ οὐδεὶς ἀνθρώπων τὸ ῥέυμα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων
 ἠγγήσεν οὐδὲ τὸ τῆς ἐκεῖθεν ἀποσταζούσης ζωογόνον δυνάμειος, εἰ μὴ 100
 που τις ἀφεγγὲς δεδυστύχηκε φέρειν τῶν ὀφθαλμῶν τὸ λαμπάδιον, οὕτως
 (οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὰς) Κομνηνῶν καὶ Δουκῶν ἀρετάς, ὅσαι τε σωματικαὶ καὶ

73 περι . . . τὴν 74 ταῖς . . λαῖς 74—75 γενν . . ὄτητ . . προϊσχ . . ἐνον
 76 γένο . . ἰ . . εἶος 77 ὕψους ἀκριβῆ 79 δε κ . . ἰνός ante πραγμάτων
 in marg: . . . ἐν 81 ἐμεγ . . σφρόνει 82 ἐτήρει . . ρ 89 πρὸς αὐτῶν
 90 ἔλιπ . . ἔφυ 93 δυοῖν μ . . αἱμάτων κρεμαζόμενων 94 καὶ τ . .
 πέπλον 96 αὐχοῦντος . . πάτορας 97 πεφυκότας 98 κοσμουμένου 101 λαμ-
 πάδιον ο

ἐπόψιαι καὶ ὄσαι κεκρύφονται. κἄν εἰ βούλοιτό τις ἐπὶ τὰς πρώτας ἀναδραμεῖν τοῦ γένους ἀρχὰς καὶ τὰς πρωτογόνους ρίζας περιαδρῆσαι, ἄλλον ἢ ἡρώων
 105 ἀναγράφῃ κατὰλογον, πολλῶ τῶν διογενῶν ἐκείνων καὶ θεογενῶν σεμνό-
 τερον καὶ θεϊότερον· ἐκάτερον γὰρ τῶν γενῶν, καθ' ἑαυτὸ ἐκπρεπὲς γινω-
 σκόμενον, ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς ἐπιπλοκῆς καὶ τῆς εἰς ἓν ἀνακράσεως ὑπῆρξε
 θαυμασιώτερον, ὡς εἴ τις κάλλος χιμερίας ἐπικεράσοι χρυσῶ ἢ βάμματι
 πορφυρέῳ προσεπιρράνοι σταλάγματα χρύσεια καὶ μίαν ἐξ ἀμφοτέρων συν-
 110 ανυφάνοι ταινίαν χρυσεοπόρφυρον.

Τίς οὐκ οἶδε τὸν πολὺν ἐκεῖνον καὶ γενναῖον ἐν βασιλευσιν Ἀλέξιον;
 τίς οὐκ οἶδεν Εἰρήνην τὴν ἐν βασιλίσσαις ἐπ' ἀρετῇ περιάλητον; ὦν τοῦ
 μὲν τὴν παλάμην ἔφριξε Πέρσης καὶ Σκύθης νομάς ἀμαξόβιος καὶ γένος
 ἔτρεσε γαῦρον γερμανικόν· τῆς γὰρ αἰχμῆς αὐτοῦ πολλάκις ἐγεύσαντο.
 115 τῆς δὲ τὸ φιλόθεον ἢ σωματοφόρος κέκραγε μάρμαρος, μύρου δεξαμενῆ
 χρηματίζουσα δι' αὐτὴν, ἀπὸ φλεβῶν ἀνειμένων ἀναπιδύοντος. αἱ μὲν δὴ
 πρωτόφυτοι ρίζαι τοῦ γένους τοιαῦται τῷ ὑμνουμένῳ· τί γὰρ δεῖ με καὶ
 τὰ ἔτι τούτων παλαιότερα ὑποσκάπτειν καὶ τὰς ἀρχαιογονωτέρας ὑπονο-
 μεύειν ἀρχάς;

120 Τί δὲ ὁ πάππος ὁ καίσαρ ὁ μεγαλῶνυμος; τί δὲ ἡ προμήτωρ ἡ προ-
 φυρόβλαστος; γένος μὲν αὐτῶν ἐξυμνεῖν ταῦτόν ἂν εἴη ποιεῖν ὡς εἴ τις τὸν
 ἔσπερον λέγει καλόν καὶ τὸν στίλβοντα· ἐκεῖνο δὲ ἄρα καὶ ἐγγὺς ἀμηχά-
 νων, ποτέρῳ μᾶλλον ἐκείνων τὸ ἐν λόγοις κράτος δοτέον καὶ τίνα θατέρων
 θετέον φιλοσοφώτερον. εἰ γὰρ ἀληθὲς καὶ ἐν ἄλλοις ἐκεῖνο τὸ τοῦ Δαυὶδ,
 125 ὥσπερ δῆτα καὶ ἀληθὲς, τὸ «θεὸς κατοικίξει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ», ἔτι γε
 μὴν καὶ τὸ ταυτοδύναμον τοῦτο καὶ εἰς ἴσον ἐρχόμενον «αἰεὶ τὸν ὁμοῖον
 ἄγει θεὸς ἐς τὸν ὁμοῖον» — παραρτυτέον γὰρ τῷ ἡμετέρῳ κρατῆρι καὶ τι
 ἐλλήνιον —, ἐνταῦθα μᾶλλον οὐ διαπίπτον εὐρίσκεται οὐδ' ἀποψευδέστερον
 στόματος ἐξεμύμενον. καθάπαξ γὰρ τῷ ποταμῷ τῆς σοφίας τὰ χεῖλη
 130 προσεπερείσας ἐκάτερος, ὄλῳ μὲν στόματι τῶν τούτου ρεῖθρων ἀπήλαυε
 καὶ ἐπίμπλατο, ἐώκει δὲ καὶ εἰσέτι διψῶντι καὶ ἀποστῆναι οὐκ ἤθελεν. ὥσ-
 περ φοινίκων ἔρνη δύο νεαρά καὶ ἀρτίφυτα παρ' ἀλλήλοισ ἐστῶτα καὶ ὁμοῦ

103 κεκρυφ. . . . κἄν 105 θεογενῶν — διογενῶν superscr. posteriori voci α, priori β(?) 106 τῶν γε. . . . κx. ἐκπρεπὲς 108 θαυμασιώτερον. . . . εἰ τις 108—110 an ἐπικεράση — προσεπιρράνη — συνανυφάνη? 112 ὄν τουμὲν 113 ἔφρι. . . . πέρσης 114—115 πο. . . . άκις ἐγεύσαντο, τίς δὲ 115—116 δεξαμενῆ χρηματίζουσα. . . . ἰαὐτήν, cf. Typicon Isaacii, filii Irenes, cap. 36: μύρου σαφῶς ὑποβλυ- στάνοντος ἐν τῷ τάφῳ τῆς γεννητρίδος μου 116 ἀναπιδύοντος, corr. ex ἀναπηδ. 117 πρωτόφυται 120 τί. . . . πάππος 125 Ps. 67,7 127 ἄγειν, cf. Hom. Od. 17,218 κρατῆρι: κρατερῶ 131—132 ὥσπε. . . . οἰνίκων

κηπεύόμενα ἐρίζειν ἀλλήλοις φασίν οἱ σοφοὶ καὶ ἀμιλλᾶσθαι ζήλω τινὶ φυσικῶ καὶ ἀρρήτῳ, πότερον εἰς ἤβης ἀναβήσεται μέτρον καὶ ἡλικιωθήσεται βέλτιον, οὕτω δὴ κάκεινοις ἔχειν πρὸς ἀλλήλους συνέβαινε· οὐράνια γὰρ 135 ὄντες φυτὰ καὶ αὐτοί, εἴ γε καὶ πᾶς ἄνθρωπος, καθά που περιλοσόφηται Πλάτωνι, καὶ τὴν ἐπαινουμένην ἔριν φέροντες ἐπικάρδιον καὶ οἶον εἰπεῖν ἐμφυτεύσιμον ταῖς (διανοαίαις) ἐφιλονεῖκουν, ποῖος ὑπερδραμεῖται τὸν ἕτερον καὶ ὀπωροφόρος φανήσεται πρότερον. νόμῳ δὲ συζυγίας εἰς σύμπνοιαν ἀλλήλοις συνδούμενοι, οὐδὲν ἦττον καὶ τῷ λόγῳ τοῦ συμφιλοσοφεῖν τὰς 140 ψυχὰς (συνεκέκ)ραντο· καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐτύγχανον κείμενοι συντρέχοντές τε καὶ ἀντιτρέχοντες καί. σ. ἀκρώρειαν τῆς φιλοσοφίας φερόμενοι, ὡς μᾶλλον μὲν τῆς ἐκ τῆς συνοικίας ταῦτοφυγίας τὴν εἰς τὰ μαθήματα θαυμάζεσθαι σύνεσιν, μᾶλλον δὲ τῆς φιλοσοφίας τὴν 145 ζηλωτὴν ἐκείνην συμβίωσιν (τούτων). καὶ ὁ μὲν | ἐν ἀνδράσιν ὅπερ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος ἢ Ζήνων ὁ Κιττιεύς, ἢ δ' ἐν γυναιξίν ὅπερ Θεανῶ καὶ Σαπφῶ· μᾶλλον δὲ ὁ μὲν Πυθαγόρου καὶ Ζήνωνος ὑπερεῖχεν, ἢ δὲ Ἰππαρχίας καὶ Θεανοῦς τῶν κοσμίων καὶ φιλοσόφων. τοσοῦτον μὲν γὰρ ὁ καίσαρ ἐκράτει τῶν τότε λογίμων, ὅσον ἐκείνη τοῦ θήλεος, τοσοῦτον δὲ καὶ αὐτὴ τὰς ὁμογενεῖς ὑπερέλαμπεν, ὅσον τὰς πονουμένας περὶ τα- 150 λασίαν φιλόσοφος. καὶ ἦν ὄντως θαυμαστὸν τὸ γινόμενον· σχεδὸν γὰρ πάντας ὁ ἀνὴρ ὑπεραίρων, τοὺς μὲν τῷ μεγέθει τῆς φύσεως, τοὺς δὲ τῷ περιττῷ τῆς παιδεύσεως, ἀγγωμάλως πως καὶ ἐξ ἴσου πρὸς μόνην εἶχε τὴν γαμετήν. ἦν δὲ φασίν ἐκεῖνος πρᾶος ἐν ταῖς συζητήσεσιν, οὐ μάχιμός τις καὶ δύσερις καί, εἰ τὸν ὄγκον βαρὺν τῆς τύχης ἐπέσυροντο, 155 (ἐκ παν)τός τρόπου νικᾶν βιαζόμενος, ὡσπερ δὴ τρόπος πολλῶν, οὐκ ὄντων μᾶλλον ἢ θελότων δοκεῖν. ἀλλὰ καὶ τὸ γαλήνιον ἔσφζε καὶ τὸ ἐμβριθὲς συνδιέσφζεν. ὡς δὲ ἐγὼ τινων ἤκουσα φιλαλήθων ἀνδρῶν καὶ ὧν οὐκ εἶδε τοῖς χεῖλεσι παραφύεσθαι κώνειον κολακείας, ὁ μὲν εἰς τὸν Σταγειρίτην τὸ μεγαλόνουν, τὸ δὲ ἦθος εἰς Μάρκον ἀνέφερεν, ἦν γὰρ ὁμοῦ φι- 160

133 φασί. οφά καὶ ἀμιλλᾶ. ζήλω, cf. Apostol. 5,5 134—135 ἡλικιωθήσεται β. ον 136 κ. ἄ που πεφιλ. φηται, cf. Plat. Tim. 90 A; Plut. de orac. Pyth. 400 B 138 ἐμφυτε. μον 139 ν. 'μ. δὲ 140 ἀλλήλως 140 συμφιλ. οφεῖν 141 ἐ. ὑγ. ανον κείμενοι 143 τῆ. ἄ μαθήματα 145 σ. βίωσιν 145—146 πυθαγ. ἄμιος ἢ. εὺς. ἐν 147 μᾶλλον. ὁ μὲν πυ. ρου 147—148 ὑπερεῖχ. ἰππαρχ. θεανουῦς 148 φι. σόφων· τοσο. μὲν 149 λογίμω. ἐκείνη 150 αὐτῆ. ς ὁμογενεῖς ὑπ. λαμπεν 150—151 πον. μένας περὶ ταλασί. ἰλόσοφος 152 μεγέθει. φύσεως 154 τὴν γ. τὴν 155 ἀν ἐπέσυρον, τὸ — νικᾶν βιαζ? 156 ἐκ παντός κτλ. cf. Epictet. fragm. 39: ζητῶν τὴν ἀλήθειαν οὐ ζητήσεις τὸ ἐκ παντός τρόπου νικᾶν 157 θελ. των, cf. Aesch. Sept. 592 Dind. καί. γαλήνιον 159—160 σταγειρίτην καὶ μεγαλόουν

νευροσπαδεῖς ἀτράκτους στοιχόν—θαῦτον γὰρ ἂν τις ἴδοι φασί (τὸν ἥλιον) τοῦ δρόμου παραπλαγχθέντα τοῦ φυσικοῦ ἢ τῆς τούτου πίπτον χειρὸς κωφόν τὸ βέλος καὶ ἀνεμώλιον. ἀλλὰ τοῦτο γε οὐ μόνον Ῥωμαῖοι καὶ Σκύθαι 195 καὶ Ἴταλοι καὶ οἶδασι καὶ κηρύττουσιν, ἀλλὰ καὶ Κόλχοι καὶ Σαυρομάται καὶ οἱ τὰς ὑπωρείας τοῦ Καυκάσου νεμόμενοι καὶ οἱ τῶν Φάσιδος ρείθρων τοῦ βαθυχεύμονος πίνοντες. οὐ γὰρ μόνον ἠνίκα οἱ πρώτως ἐπὶ τὰς γνάθους ἴουλος εἶρπεν οὐδὲ ἐν τῷ ἀκμαίῳ μόνῳ τῆς ἡλικίας καλῶς ἄγαν ἔβαλλε καὶ ἐπιτυχῶς καὶ τὸν ἡλικιώτην ἔμιλον ὑπερέβαλλεν ὑπὲρ τὸν Γότ- 200 θον ἐκεῖνον καὶ τὸν Ἰνδὸν τοξάζομενος, ἀλλὰ καὶ τὸν ὠμογέροντα ὑπερβὰς καὶ ἤδη κεχλιονώμενος τὸ τρίχωμα, τὸν αὐτὸν καὶ εἰσέτι τὸ βέλος ἀφείδη κάκεισε κατέσκηψεν, ὅπουπερ ἂν ἡ χεὶρ τοῦ βαλόντος ἐκέλευσεν, εἴποι τις ἂν ὡς νῶ καὶ ψυχῇ διοικούμενον καὶ τῆς βουλῆς τοῦ πέμποντος αἰσθανόμενον, ὡς τὸ κοινὸν ἐκεῖνο παροιμιῶδες καὶ πολυπάτητον ἀληθεύ- 205 εἰν καὶ ἐπ' αὐτῷ, κορούδων ἀποφαινόμενον εἶναι νεότητα τὴν τῶν ἀετῶν παλαιότητα. πολλὰ μὲν τὰ ἔργα τῆς τούτου χειρὸς καὶ πάντα λόγου καὶ θαύματος ἀξία· ἐμοὶ δὲ πρὸς ἄλλα ἐπειγομένῳ καὶ ἐξ ἑνὸς ἀπόχρη βλήματος παραστήσαι τὸ περὶ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς περιδέξιον, τὸν ἀετὸν φασὶν ἀπὸ τοῦ πτερώματος. ἀρχὴν ποτέ οἱ μεγάλης ἐμφάσεως πεπιστευμένῳ ἐπέ- 210 θεντό τινες ἄνδρες τῶν καχοσχόλων καὶ ἰταμῶν καὶ ὧν ἡ καρδία πρὸς νεωτερισμοὺς ἀναθερμαίνεσθαι πέφυκε καὶ φθόνου μὲν αἱ ψυχαί, αἵματος δὲ διψῶσιν αἱ δεξιάι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τάληθές, πῶλος ἀποπτυστῆρ χαλι- νῶν ἢ ταῦρος εἰστροκέντητος ἐχρημάτισε. καὶ τῆς ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα δουλοσύνης τὸν ζυγὸν ἐκλακτίσαντες ἐπήεσαν θράσει | καὶ θυμῷ στρατη- 215 γούμενοι, ὡς αὐτοβοεῖ τὴν τε πόλιν καὶ ἀναρπασόμενοι· (ἐπεὶ δὲ) μὴ κατὰ νοῦν αὐτοῖς ἐχώρει τὸ πρᾶγμα, καὶ μηχανὰς προσηπῆγον καὶ λίθους ἠκόντιζον καὶ τὰ πυργώματα ἐμωλώπιζον. εἷς δὲ τις τῶν θρασυτέρων. αἰδῶς ἐγινώσκετο, καὶ τῶν κατὰ τοῦ γενναίου δυσφημημάτων ἐνεφορ(εῖτο. αἵσχι)στά 220 τινὰ ῥήματα. μανίας ἂν τις εἶπεν ἐκγονον σιέλων καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν (στόμ)ατος ἀσελγοῦς. κλυτον καχογλώσσου βλασφημίαις ἡρεῦγετο δύσσομον· καὶ ἦν οὐ (φορητὸν τὸ γινόμενον.) ἦν δὲ τηνη(καῦτα). .

fol. 109

193 στοιχόν (ex corr.) quid sit, nescio 194 πίπτοντος 195 ἀλλὰ (ἀλ incerta)
 196 κόλχοι 197 φασίδος 201 cf. Plut. Mor. 181 B 203 τὸν αὐτὸν, an addendum est τρόπον? 204 ψυ κούμενον 205 πολυπα ἄληθεύειν, cf. Ps.—Zenob. 2,38. 207 μὲν . . . ἔργα 208 ἄλλους ἑνός . . ὄρη 210 πτερ ἀρχὴν ἐμβάσεως 211 καὶ . . . ἀρδία 212 an φόνου μὲν? 213 αἱ δεξ. λον εἰπεῖν πῶλος ἀποπτυστῆρ χαλι. cf. Oppian. Hal. 2,11 214 καὶ τ αὐτοκράτορα 215 ἐκλακτίσαν εσχν 216 . . . ἀρπασ. μενοι 217 αὐτο . . ἐχώρει 218 ἠκόντιζο . . τὰ 219 ἐγινώσ . . καὶ τ . . κατὰ

. . . οὔτε ἀκριβῶς ἡμέρα τὸν ἀέρα διαλευκαίνουσα οὔτε μὴν βαθεῖα νύξ
 225 ἀφεγγής, ἀλλ' ὅποιαν τὴν ἀμφιλύκην φασὶ ποιηταί. οὐκ ἐνεγκίων τοίνυν τὸ
 ἐκείνου φλήναφον ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ τὴν καρδίαν ὑπερπαθήσας φθάνει μὲν τὸ
 τόξον γυρώσας καὶ βέλος ἐνθείς τῇ νευρᾷ, τῆς δὲ φωνῆς καταστοχασάμε-
 νος καὶ ὡς ἐπὶ σκοπὸν ἐκείνην ἰθύνας τὸν ἄτρακτον, ἔτυχε κατὰ μέσου τοῦ
 στόματος τὸν κακοβόαν ἐκείνον βαλὼν· τὸ <δὲ> βέλος ὀξύτατα διαπτάν καὶ
 230 τῆς ἀσέμνου γλώσσης γευσάμενον βαρείας τε δίκας αὐτὴν εἰσπραξάμενον
 ἐπ' αὐτὸ τὸ ἰνίον διέσχε—τῆς εὐστοχίας, ὧ δίκη καὶ νέμεσις. τί δῆτα τοι-
 οὔτον ὁ ἱμνητὸς ἐκείνος Ἑβραῖος ἐπὶ τῇ τοξοσύνῃ κατώρθωσεν; τοῦτο μὲν
 οὔτως ἐξαίσιον καὶ ἐγγὺς ἀπιστούμενον τῷ τεραστίῳ τοῦ θαύματος, ὁ δὲ
 235 ἀλλὰ καίτοι μέγας ὢν ἐν τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις, οὐδὲ τῆς Ἑρμοῦ κο-
 νίστρας ἀφίσταται, ἀλλὰ καὶ βίβλους σοφῶν ἀνελίττει καὶ πόνοις ἀνδρῶν
 παλαιτέρων προστέτηκεν. ἐντεῦθεν καὶ περὶ τὸ ἐπιστέλλειν ἄγαν δεξιῶς
 κατορθοῖ, οὐκ ἀπελέκητον λέξιν οὐδὲ φλοιοῦ μεστήν ἐπιστοιβάζων τῷ
 γράμματι, ἀλλ' εὖ μάλα πρὸς τὸ λειόν τε καὶ εὐφραδὲς τὸ πᾶν ἀποξέων,
 ὡς ἐπικαθῆσθαι οἱ σειρῆνας τινὸς ἀστειότητος. καὶ ζήτημά τι παρεντεθῆ,
 240 τὸ πόριμον αὐτοῦ καὶ τὸ μεγαλογνώμον ἐκλάμπει. καὶ τὸν στρατιώτην
 γνωρίζει κατὰ καιρὸν καὶ τὸν λόγιον ὅτε δέοι παραγυμναῖ· οὔτε τὰ ὅπλα
 τοῦ λόγου ἀποξενοῖ οὔτε τὸν Ἑρμῆν τοῦ Ἄρεος ἀποξεύγνυσι· καὶ τὸν ὀπλί-
 την τοῖς λόγοις ἐπικοσμεῖ καὶ τοὺς λόγους ἀγεύστους τῶν ἀρεικῶν οὐκ ἔα·
 καὶ ἔστιν οὔτως εἰπεῖν Ἄστεροπαῖος ἕτερος ἀμφιδέξιος. τὸν μὲν δὴ π(ατέρα
 245 εἰκόνισε) καὶ ἀτελέσι βαφαῖς ὁ λόγος καὶ μόνην χα-
 ράττειν δυναμέναις σκιάν, εἰκόνισε δ' οὔν.

Ἡ δὲ μήτηρ; ἀλλὰ πῶς ἂν αὐτὴν διαγράψω; τοῦ λόγου ἰλιγγιῶντος
 αἰσθάνομαι πρὸς τὴν ἐγχείρησιν τῆς μορφώσεως καὶ πρὸ τῆς πείρας τὴν
 ἐπιτυχίαν ἀπαγορεύοντος. ἄγαλμα κοσμιότητος, στήλη φρονήσεως ὑπὲρ
 250 τὴν Ῥωμαίαν Κάμαν, τὴν σωφροσύνην καὶ φιλανδρίαν ὑπὲρ τὴν Λαοδά-
 μειαν, φιλοσώφρων ὡς ἡ Σωσάννα καὶ ἀνδρική ὡς Δεβύρα· ἵπποκομεῖν
 μὲν οὔτε μαθοῦσα οὔτε ἀξιοῦσα, ὅποιαν τὴν βάρβαρον ἐκείνην ἢ ποιήσις
 ἰστόρησεν Ἄνδρομάχην, τῷ δὲ περιττῷ τοῦ φρονήματος καὶ τῷ σεμνῷ τῆς
 μεγαλονοίας οὐ τὰ κατ' οἶκον μόνον εὖ δυναμένη διαπιθένας, ἀλλὰ καὶ περὶ
 255 μεγάλων συμβουλευσασθαι γλαφυρὰ καὶ μεγαλεπήβολος. ἢ δὲ οὐδὲ γραμ-

224 βαθεῖ . . . ξ ἀφεγγής 225 ὅποια φιλύκην, cf. Hom. II. 7,438
 τὸν ἐκείνου 232 κατῷ . . . ω . . . τοῦτο 234 καὶ τὸ μέγας 236 προετέτηκεν
 237 ἀπελέκωτον οὐδὲ φ μεστήν 239 ὡς ' . . . καθῆσθαι an τινὰς?
 240 μεγαλογνώ ἀμπει 244 cf. Hom. II. 21,163 247 τοῦ λόγου τοῦ
 ἰλιγγιῶντος (corr. ex ἡλιγγ.) 248 πρὸς τ . . . πείρας 250 σωφ . . . ' . . . ἡν
 ἀνδρίαν 252 cf. Hom. II. 8,187 255 μεγάλων σ . . . βουλευσασθαι

μάτων ἔστιν ἀδίδακτος οὐδ' ὡς οὕτως εἰπεῖν ἀγροικική τις καὶ ἄμουςος, ἀλλ' εὖ μὲν ἐπίσταται γράφειν δακτύλοις πτηνοῖς, εὖ δὲ τὸν λόγον ἐν ὁμιλίαις συνείρειν καὶ ὡς ἂν τις νόμων ἐθὰς διαλεκτικῆς. τοῖς δὲ λόγοις καὶ τὸ ἀστεῖον μὲν ἐπανθεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ στρυφνὸν ἀνακέκραται. καὶ γράφει, καὶ ταῦτα σὺν ταχυτῆτι, καὶ ταῦτα καλῶς τῶν κατ' οἶκον φροντίζει. εἶδον 260 ἐγὼ πρᾶγμα καὶ θάμβους ἐπλήσθην· τὸν μὲν εἰς ἔργον ὀτρύνει, ἄλλου πυνθάνεται, εἰ κατώρθωται οἱ ἃ ἐπιτέτραπται, τὸν δ' εὐθύνει περὶ τὰ ἐν χερσὶ, καὶ τοῦτο εὖ μάλα ἠπίως καὶ προσηνῶς, καὶ τὸ ἐπίχαρι σφίζει καὶ τὸ ἥρωικὸν συνεμφαίνει.

Τηλικούτους δῆτα προγόνους ἠτυχηκότι καὶ τοιῶνδε γεννητόρων ἐκ- 265 φύντι εὐθύς μὲν ἀπὸ πρώτης προσώπου τε ἀστειότης αὐτῶ καὶ χάρις ἦθους ἐνέπρεπεν. ἔλαμπεν ὠραιότης μορφῆς, συνεπέλαμπε δὲ οἱ καὶ καλλοσύνη ψυχῆς καὶ ὡς ἐν κατόπτρῳ τῷ ἄνθει τοῦ κάλλους τὰ εὐγενῆ τῆς καρδίας κινήματά τε καὶ σπέρματα διεφαίνετο. ἐπεὶ δὲ τὸ βρέφος ἐλάσας ἐπὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἀνέβαινε καὶ εἰς μειράκιον ἤδη παρήγγειλε τό τε φῶς 270 αὐτῷ τῆς φυσικῆς συνέσεως πλέον ἐπηύγαζε καὶ ἡ ἐκ τῆς μαθήσεως γνώσις προστιθεμένη τηλαυγεστέραν αὐτὴν καὶ ἐκδηλοτέραν καθίστη, ἐντεῦθεν παραλαβοῦσα τοῦτον ἢ πρώτη τῶν παιδευομένων τροφός ἢ γραμματικὴ καὶ τῶν ἑαυτῆς οὐθάτων κορέσασα καὶ ἀδρύνασα πρὸς τὴν πυρίπνουον ῥητορικὴν παρέπεμψεν ὡς εἰς, παιδοκομήσουσαν τὰ τελεώτερα 275 καὶ περιβολαῖς ἀβροτέραις κοσμήσουσαν, ἤδη δὲ καὶ τοῖς λογίμοις ἐγγράψουσαν καὶ πολιτογραφῆσουσαν εἰς τοὺς σοφιστάς. κάκειν καὶ εἶδεν ἀσμένως αὐτόν καὶ ἐνηγκαλίσσατο καὶ προσεφ(ύετο καὶ) εἰσεποίησατο καὶ εἰς τὸ ταμεῖον εἰσαγαγοῦσα τοῦ ἑαυτῆς πλούτου καταπολαῦειν παρεκελεύσατο, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ . . . αὐτοῦ εἰς τὴν παρ' αὐτῆ πυρὰν καθείσα τὴν 280 ἄφλογον καὶ οὐδὲν εὐρηκυῖα σκληρὸν οὐδὲ σιδήρου ζ. . ω περισ. . . ἀλλὰ τὸ πᾶν ῥαδίως σφυρηλατηθῆναι δυνάμενον, εἴ τι περ ἦν γεῶδες ἐδαπάνησε καὶ κατέφαγεν. χρυσέαν ἐξήνεγκε καὶ μηδὲν ὑπόχαλκον φέρουσαν· ἀνοῖξασα δὲ οἱ καὶ τὸν λειμῶνα τοῦ κάλ. | καὶ τῶν φυτῶν τοὺς ' καὶ ὀπωρολογῆσαι δρεψαμένη καὶ τῶν 285 ἀνθέων τρυγησαι καὶ τελευταῖον ἀνθολ(ογήσασα). ἰ ῥόδον ἀριτρυγητον δρεψαμένη καὶ κρίνον νεοδρεπές καὶ εἴ τι ἕτερον φύλλον εὐγενές. .

fol. 109 v.

256 τ . . καὶ ἄμουςος (corr. ex ἄμμος) 258 διαλεκτικὴ 261 ὄτρ . . .
 . . ἄλλου 262 εὐθύς . . περὶ 263 ἠπι . . καὶ 266 ἀπὸ πρω, scil. γραμμῆς,
 cf. Man. Chron. 6173 272 προτιθεμένη 274 ἀδρύνουσα 275 . . . αἰδοκομή .
 τὰ 276—277 ἐγγρά ν καὶ πολιτογρα . . σουσαν 278 εἰσεποι .
 καὶ 280 παρ' αὐτοῦ πυρὰν 282 τὸ πᾶς 283 ἐξήνεγκε . . . μηδὲν
 283—284 φ . . σουσαν ἂν . . ξας δέ 286 ἀριτρυγητον 287 κρίν . . . οδρεπές
 τι . . ερον εὐγεν . . .

. γλοις στεροπλοκήσασα και τήν αὐτοῦ κεφαλὴν
 ἀνακοσμήσασα ὠραῖον χρυσεοστέφανον τῶν τε τοῦ ἄλ-
 290 σους χαρίτων και τῆς ὀπώρας φυ . . οντα . τοιούτους ἡ
 σφιστική τοῦς τροφίμους αὐτῆς ἀναδείκνυσιν. ὁ τοίνυν καλὸς νεανίας ἐκεῖ-
 νος κ(αὶ ἐπαίνω)ν κατὰξιος τὴν τῶν τεχνῶν βασιλίδα φιλοσοφίαν ἰδὼν και
 ταῖς αὐτῆς ἐποφθαλμίσας αὐγαῖς τό τε σεμνὸν περιεργασάμενος και ἐκ-
 295 ρεται, οὐ καγχασμὸς παρ' αὐτῇ πονηρός, οὐ νεῦμα βωμολόχου σοβαδὸς
 και λύγισμα, καλὰ δὲ πάντα και ἥρωικά και σωφρονικά, και διὰ ταῦτα
 τὰς ὄψεις τοῦ κάλλους αὐτῆς γεμισθεῖς, φέρων ἑαυτὸν ἐκείνη ἐπέρριψε και
 τὰ τοῖς πολλοῖς ἀθέατά τε και ἄβατα ἐβλεψεν ἄδυτα και ἐνεφορήθη τῶν
 σεμνοτάτων ὀργίων αὐτῆς. ἐθαύμασαν αὐτὸν οἱ ταύτης παιδευταὶ και κα-
 300 θηγηταί, ἠγάσαντο τοῦ νοός τὴν ὀξύτητα, τὸ μνημον ἔτι και νῦν ἐν χεί-
 λεσι φέρουσιν. ἔστι γὰρ οὐδεὶς ὡς εἶπεῖν ὅς οὐκ ἔγνω τὸ κάτοχον ἅμα και
 τὸ τάχος τῆς φύσεως· ὁ γὰρ περὶ τοῦ νάφθα φησίν, ὅτι πυρός ἐγγύθεν πα-
 ρατεθέντος ὀξειά τις και οὐδὲ λόγῳ ῥητός γίνεται οἱ συναφή και ὀλκή,
 πνευματώδη γὰρ και λιπαρὰν νοτίδα τρέφον παρ' ἑαυτῷ πυριμανεῖ δαιμο-
 305 νίως και πρὶν ἢ θίγειν τὸ πῦρ φλόγα λαμπρὰν ἅμα νοήματι ἐξανθεῖ, τοῦτο
 παρῆν ἑναργῶς ὄραν ἐπ' ἐκείνῳ. ἅμα τῆς ἀκοῆς τῷ θυρώματι προσέβαλλέ
 τι σπουδαῖον, και τὸ ταχινὸν τοῦ νοός τὰ λεγόμενα ἤρπασεν· ἅμα θίξασα
 τῆς καρδίας ἔφθη ῥήματος θέρμη, και τὸ ταχυδαές αὐτῆς πρὸς μαθήσεις
 και ὡς οὕτως εἶπεῖν ἐμπεπωρωμένον ἀθρόον ἐξήφθη· ἀναθοροῦσα δὲ και ἡ
 310 γείτων αὐτῆς μνημοσύνη και λαβομένη τοῦ πράγματος εἰλκυσεν ἔσω παρ'
 ἑαυτὴν και εἰς ταμεῖον (ἐθησαύρισεν) ἰσχυρόν, ἀνεπιβούλευτον λήθη, πο-
 σὶν ἀμνηστίας ἀπόρευτον και ὄθεν οὐκ ἂν ἠδυνήθη φυγεῖν τὸ καθάπαξ ἐγ-
 καθειργθέν. οὕτως ἦν οὐ μόνον συνεῖναι ταχύς, ἀλλὰ και κατασχεῖν δε-
 ξιός, εἶπεν ἂν τις οὐκ ἀφῶως, Μνημοσύνης υἱός, ὑπὲρ τὸν Παλαιστίνηθεν
 315 γενναῖον ἐκείνον Γενέθλιον, ὑπὲρ τὸν Κλεάνθη τὸν πονικόν, ὃν και Φρεάν-
 τλην ἀπὸ τοῦ λόγου ἐκάλεον. οὕτως ἦν ἐγχαραχθῆναι μὲν τὸ λεγόμενον
 εὐτύπωτός τις ὕλη και μαλακή, ἀπαλιφῆναι δὲ σιδηρὰ και ἀντιτυπῆς, και
 ρεῖθρον μὲν μαθήματος ἐγκολπίσασθαι ἄγχος εὐρύστομον, ἐκχέαι δὲ τὸ εἰς-

288—289 τὴν αὐτὴν κεφαλὴν ἀνακ ασα ὠραῖο 290—291 . .
 ιστική τοῦς 291 τοίνυν κ . λ . ς, superscr. παν(?); αι πάγκαλος?

294 οὐδὲν δωρικόν 295 παρ' αὐ . (?) 298 ἐβλεψεν 299 αὐτῆς corr. ex αὐ-
 τοῖς 300 ἠγάσαντο τοῦ 302—305 πυρός—ἐξανθεῖ Manasses desumpsit e Plut. v. Alex.
 c. 35 303 γι ' οἱ 304 τρέφων 305 θίγειν: θήσειν νοήματα 307 τι
 δαῖον τὸ ὄν τοῦ 308 ταχυδαές αὐτ πρ . . . μ σεῖς 311 τζ-
 μεῖον ' ὑρὸν 312 καθάπ γκαθειργθῆν 315 Diog.
 Laert. 7,168. 170 318 ἐχχέαι 319 an κλεψύδρας?

ρεῦσαν καὶ φλεβίων κλεψυδρίας στενότερον. ὁ δὲ ἀλλὰ τῷ πέπλω τῆς
 γνώσεως κάκ τῶν πατρῶν νόμων προσέπασε ποίκιλμα καὶ ἦν ἐν μὲν τοῖς 320
 τὴν στόμαργον ταύτην τέχνην ἐπιτηδεύουσι ῥήτωρ εὐγλωττος καὶ φιλόσο-
 φος, φιλοσόφων δὲ καὶ ῥητόρων εἶχε τὸ πλεόν, ὅτι δὴ καὶ εἰς τὴν τῶν νό-
 μων κονίστραν ἐτίβητο, ὀλίγα μὲν πόνου δεόμενος διὰ τὸν τόνον τῆς φύ-
 σεως, ὀλίγα δὲ τοῦ πεφυκέναι καλῶς διὰ τὸ φερέπονον. ἦν ταῦτα, καὶ πλή-
 ρης παιδείσεως ἢ φορτίς καὶ τὸ ἄλσος εὐγενέσι δένδροις περίφυτον καὶ ὁ 325
 λειμῶν ἀνθέων εὐόσμων κάλλεσιν ἠγλαίετο.

Ἔδει δὲ ἄρα τῶν ἐκείνου καλῶν αἰσθάνεσθαι καὶ τὰ ἀνάκτορα, καὶ
 μέντοι καὶ ἦρθοντο. εἶδον, οἷον κλῆμα νοτίσι λόγου προεμοσχεύετο, τῆς
 ἐκρυτείας καὶ τῶν ὀρχάτων ἐπάξιον· ἔγνωσαν, οἷα φλέψ ἀνέβαινεν ὕδατος,
 εἰς τὴν τῶν βασιλείων κατὰ καιρὸν ῥευτουμένη μισγάγκειαν, ἔνθα δηλαδὴ 330
 παντός ἀγαθοῦ συμβάλλουσιν ὀχετοί. θάμβος ἔλαβεν ἐπ' αὐτῷ τὴν νεο-
 λαίαν τὴν ἠλικιωτίν, ἐπεκρότησαν πρόσπολοι λόγου, σοφίας θεράποντες
 ἠγκαλίσαντο, τριγέροντες ἄνδρες τὸ βεβηκὸς ἠγάσαντο τοῦ φρονήματος. ἦν
 μὲν γὰρ καὶ τὴν ὥραν καλὸς καὶ τὴν ιδέα ἐπιτερητής, ξανθόκομος, εὐπρό-
 σωπος, εὐοπτος, πυρράκης ὡς ὁ Δαυίδ, (εἰς) τὸν ἀκριβῶς νεανίαν ἄρτι 335
 γραφεῖς. ἤδη δὲ οἱ τὰς γνάθους ἀμφεσχίαζεν Ἰουλος πυρσίζουσα τε τὸν πῶ-
 γωνα περιεσχίαζε θριξί, σώματος εὐμεγέθης ἀναδρομή, πλάσις ὀρθία, ἀμ-
 φιλαφῆς ἢ κόμη καὶ οὐλη, βόστρυχος ἠλιώδης, ὀφθαλμοὶ καὶ ὀφρύες καὶ
 μέτωπον αὐτόθεν (καλὰ καὶ) μεγαλογνώμονα, καλλίων δὲ ἄρα τὸ ἦθος
 καὶ τὴν μορφὴν τῆς ψυχῆς, σώφρων τὸν νοῦν, | εὐπρόσιτος, ἠδὺς ἐντυ- 340
 χεῖν, οὐδὲν ἀγέρωχον φέρων, οὐδὲν ἰταμόν, ἀκαλλές οὐδὲν τῶν ὅσα ταῖς
 ἀρεταῖς συμπαραβλαστάνειν πεφύκασιν, οὐ γαῦρον ἔρω, οὐ καθεῖς ἐπι-
 σκύνιον, οὐ τὸ τοῦ γένους λαμπρὸν ἀλαζονείας ὕλην ποιούμενος· ταῦτα γὰρ
 ἄλλων ἀνθρωπιῶν κακοδαιμόνων, ἅτινα γένους μὲν ἐκβλαστώντα πεπατημέ-
 νου καὶ παρερριμμένου τό γε μὴν ἦγον σπερμολογήσαντα μόνον εἰς μάθη- 345
 σιν καὶ τοῦτο ἐπὶ μακρὸν κορύζης μέτρον περι. καὶ φουσηματος,
 καθάπερ οὐρανόθεν ἦκοντα δευτεραῖα, αὐλητικῶς ἄν τις εἴποι φουσῶντα καὶ
 ἐπιδ(εικνύμενα) ἑαυτὰ καὶ χολοβάφινα μὲν ὄντα, χρύσεια δὲ φιλοτιμού-

fol. 110

321 εὐγλωτος 325 ἢ φροντίς καὶ 326 ἠγλαίετο 329 οἷα (cog. ex οἷον)
 330 μισγάγκειαν 331 θ . . . ος ἔλαβεν 332 θερ . . οντες 334 γὰρ κ . .
 . . ὦραν 335 πυρράκεις . . ὁ 336 ἀφασχίαζεν πυρσίζουσα . . ε τὸν 337 ἀμ-
 φιλαφ . . ἢ 338 οὐλη . . ἴστρυχος 339 τὸ ἦ . . καὶ 340 ψυχ ρων τὸν
 ν . . . εὐπρόσιτος 341—342 οὐδὲν ἴτ . . ο . . κλλ . . . ν τῶν ὅσα ταῖς ἀρετ .
 πρραβλαστάνειν 342—343 ἐπίσ . . νιον τό το . . . ος λαμπρὸν 344 ἀν-
 θρώπιον 344—345 πεπατημένο ερριμμένου 347 cf. Diog. Laert. 6,39: πο-
 σταῖος πάρει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; verba Diogenis ad quendam, qui de meteoris diserebat
 αὐλητικῶς: φυλ . τικῶς

μενα φραίνεσθαι. ἀλλ' ἐκείνῳ καὶ τὸ ἀστεῖον οὐκ ἐνέδει σεμνότητος) καὶ τὸ
 350 σεμνὸν οὐκ ἐστέρητο χάριτος καὶ τῷ στρυφνῷ συνανεκίρνατο τὸ μειλίχιον
 καὶ τῷ χαριέντι τὸ στρυφνὸν ἐπεκάθητο. ἐντεῦθεν εἴλκε πάντας πρὸς ἑαυ-
 τὸν καθάπερ τὰ κάρφη φασὶ τὸ δάκρυον τὸ σούχιον, τὸ λύδιον· ὁ δὲ ἐλευ-
 θερος τρόπος, ἡ καιριολογία δέ, τὸ δὲ βραχυλόγον μετ' ἐπιστήμης, τῆς
 τῶν ἀπάντων ἔμειναν ἀγνοούμενα, γινώριμα δὲ γεγονότα τῆσιν οὐκ ἔδαυμά-
 355 σθησαν, θαυμασθέντα δὲ τίνας εἰς φίλτρον οὐκ ἐπεσπάσαντο; ἔλεγε μὲν
 ὀλίγα καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐλακύνιζεν· οὐ γὰρ πολύμυθος ἦν οὐδ' ἀφαμαρτο-
 ἐπής, ἀλλ' ἔβλαπτεν ὅμως εἰς νοῦν τὰ λεγόμενα καὶ πλείστην ἐν ἐλαχίστη
 λέξει δύναμιν ἔφερον. ἐπέτρεχε δὲ οἱ τοῖς χεῖλεσι καὶ χάρις ἐπαγωγὸς καὶ
 ἦθος μελίφυρτον. τοῦ δὲ καὶ τὸ φθέγμα σύμμετρον ἦν, οὐ καχλάζον ὡς
 360 ἂν εἴποι τις οὐδὲ εἰς στομασμοὺς ἐπαιρόμενον· οὐ μεγαλοβόας, οὐ θορυβώ-
 δης, οὐ κραύγαστος ἦν· ταῦτα γὰρ ἐτέρων ἐπιτηδεύματα, οὐς ὁ ῥήτωρ Κι-
 κέρων ἐπὶ τὴν κραυγὴν ἀναβαίνειν ἐπίτηδες ἔλεγε δι' ἀσθένειαν, καθάπερ
 ἐπὶ τῶν ἵππων φασὶ τοὺς χωλόποδας. τί δέ; λόγῳ μὲν οὐδενὸς τῶν ἡλικίων
 εἶχε τὰ δεύτερα, θωπείαις δὲ καὶ ῥήμασιν αἰμυλίοις ἐπεσυλάτο; ἢ κολακεία
 365 μὲν ἄβρατος ἦν αὐτῷ ἢ ψυχὴ, αὐτὸς δὲ μέγα τι ᾤετο περὶ ἑαυτοῦ; ἢ τὸ
 μὲν φρόνημα ἐμετρίαζεν, ἄκκοσμος δὲ τις ἦν τὸν βίον καὶ ἀφιλόσοφος;
 καὶ τίς οὐκ οἶδεν, ὅπως ἐκεῖνος τοῖς μὴ κατὰ λόγον βιοῦσιν ἀηδῶς
 προσεφέρετο καὶ κρεῖττον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐπανθοῦσαν ἀν-
 εἶχε. ἀνταπρῶ. . . τινὰ καταβρόξαντα ἤκουσε, Χάρυβδι
 370 αὐτὸν ἀπεκάλει καὶ ἄμπωτιν ἢ πυρκαϊᾶν ἀναλώτριαν. Χρύσιππον μὲν οὖν
 καὶ Διογένην τά γε ἄλλα διὰ θαύματος ἄγων, ὅμως τοῦ μὲν ἐμίσει τὸ βω-
 μολόχον, τοῦ δὲ τὸ ἔμπληκτον ἀπεστρέφετο· ἐκακολόγει δὲ καὶ τὴν Ἄρι-
 στίππου τρυφὴν· πολὺ γὰρ τὸ ἀφιλόσοφον ἐπεσύρετο. ἐθαύμαζε Σωκράτους
 τὸ ἄτυφον, Ξενοκράτους ἐπὶ τὸ ἄληπτον, Πλάτωνος τὸ πρὸς ὀρέξεις
 375 φαύλας ἀθήλυτον. καὶ ἦν τὸ μὲν ἦθος πλήν τῆς εἰρωνείας σωκρατικὸς,
 πλεόν δὲ ἢ κατὰ Ξενοκράτην εἶχε τὸ ἀξιόπιστον, κατὰ δὲ γε τὸ φιλοσω-
 φρον πρὸς τὸν τοῦ Ἀρίστωνος ἤριζε. δεῖσαν δὲ καὶ πείραν σχεῖν ἡδονῶν,
 σκότιον μὲν λέγος ἀπέπτυσε καὶ κρυπτάδιον, κουριδίην δὲ ἠγάγετο ἄλο-
 χον καὶ κοίτην ἐννομον ἔγνω καὶ παῖδας πατρῷζοντας ἀκριβῶς εἰς βίον
 380 παρήνευγε κἂν τοῖς γόνασιν ἐκάθισε τοῦ πατρός. οὐ γὰρ δὴ μόρφωμα εὐ γε-

350 στρυφνῷ 351 τῷ χα. τὸ στρυφνόν 352 τὸ δ.
 . . . τὸ λύδιον, cf. Clem. Alex. 443: ὡς περ καὶ τὸ δάκρυον τὸ σούχιον ἐπισπάται τὰ
 κάρφη 354 γινώρισμα 356 ἀφαμαρτοεπής ἀλλ' ἔβλαπτεν, cf. Plut. Mor. 803 F 359 ἦν
 καὶ καχλάζον 362 cf. Plut. v. Cic. c. 5 363 μὲν . . . ἐνὸς τῶν 364 ἐπεσυλάτο
 vox dubia κολ. . . εἰ μὲν 371—372 τὸ βο. . . ὅχ. δὲ τὸ 372—373 ἀρί-
 στην (η ex corr.) τρυφὴν 373 ἀφ. οφον ἐπεσύρετο 374 πλάτω.
 πρὸς 378 σκότιον, cf. Eur. Tro. 44 380 cf. Hom. Od. 19,401; Il. 9,488

γλυμμένον ητύχησε, λόγου δὲ παιδαγωγίας οὐκ ἔτυχεν· οὐδὲ λόγου μὲν
 ἑαυτὸν ἀπεκόσμησε, καὶ τὸ καλὸν τοῦ γένους εἰργάσατο κάλλιον. [ἄχαρις
 δὲ τις ἦν καὶ στυγνὸς καὶ φόρτος) αὐτόχρημα; οὐδὲν μειδιάμα μὲν ἀγω-
 γὸν τοῖς προσώ(ποις) ἐπιπολάζον προέφαιεν, ὕβριν δὲ καὶ περιφρόνησιν
 ἔπνεεν; οὐδὲ τὰ ἄλλα μὲν εἶχεν ἅπαντα καλὰ συλλαβῶν, ὅσα περὶ ψυχῆν, 385
 ὅποσα τοῦ σώματος, περὶ δὲ γε τὸν γάμον καὶ τὰ ἐκτὸς δεδυστύχηκεν·
 ἀλλ' ἦν καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἀνάλογα καὶ κατάλληλα.] καὶ ἡ γαμετὴ
 καλὴ ὡς ἐκεῖνος καὶ εὐγενὴς ὡς αὐτὸς καὶ ἐπανθοῦν τὸ σῶφρον ἔχουσα
 καὶ τὸ κόσμιον, καὶ εἰ παῖδες ὠραῖοι καὶ βεβαιουσὺντες ἀληθῶς τρυφῶν γεννή-
 τoras. 390

Εἶχε ταῦθ' οὕτω καὶ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ μεγαλόνομος, βλέφαρον ὦν
 πανταχῆ στρεφόμενον καὶ ἀλάθητον καὶ κατὰ βᾶθους ὀρῶν, ὡς εἶδε παρά-
 στημα ψυχῆς εὐγενές, ὡς ἔγνω βᾶρος φρονήματος, ὡς ἤσθετο καὶ ἤθους
 χρηστοῦ καὶ γνώμης εὐνοικῆς, εὖ μάλα θείως αὐτῷ καὶ βασιλείως προσέ-
 σχεν, ἐγγύτητός τε τῆς πρὸς αὐτὸν ἀπολαύειν ἐποίησε καὶ τῆς χρυσέας 395
 ἐκείνης ψυχῆς ταῖς ἀκτῖσιν ἐλλάμπεσθαι δαφιλέστερον, δεομένων τέ οἱ
 ἀνάγειν φωνὰς καὶ διαπορθμεύειν αὐτοῖς νεύματος βασιλέως σελάγημα·
 καὶ ἔστι τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις χρῆμα τιμῆς. ἐντεῦθεν μέσος μὲν βασι-
 λέως ἴστατο καὶ λαοῦ καὶ ὠδοποίει συρμάδας φιλανθρωπίας εἰς τοὺς βοῶν-
 τας ἰκέσια, εἶποι τις ἄν, καθάπερ ἀήρ ἠλιακὰς ἀκτῖνας εἰς γῆν ἢ ὑδρορροή 400
 κατ' ἄλσος πηγῆς ὑδατομήτορος ῥυακας. οὐκ ἀφορμὴ δὲ οἱ ταῦτα ὑπερ-
 φροσύνης ἐγένετο, οὐ (τὸ βασιλείοις) | θρόνοις παραστατεῖν εἰς φλεγμονὴν
 ἢ ὄγκον αὐτὸν ἐπῆρεν οἰήσεως, ἀλλ' ὅσον μᾶλλον τῆς τελειότητος ἔψαυε,
 τοσοῦτον εἶχε τὸ φρόνημα καταβεβλημένον καὶ μέτριον· τοὺς γὰρ κούφους
 φασὶ καὶ οὕτως εἰπεῖν φυσώδεις τὸν νοῦν τάχ' ἂν καὶ ὀλίγον εὐτύχημα 405
 συμπεσὸν ἀποβουκολήσῃ τοῦ πρέποντος καὶ ἐκλαθέσθαι παρεσκεύασε τῶν
 ἔρων τῆς φύσεως ὑπέροκομπά τε φυσᾶν καὶ βαίνειν μετέωρα· ὅποσοι δ' ἂν
 τὸ λογιζόμενον ἔχωσι στάσιμον, οὗτοι δὴ καὶ εἰς ἄκρον τιμῆς ἀναβατεῖν,
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν καὶ αὐθις ἐστήκασιν καὶ οὐκ ἀγνοοῦσιν, ὡς εἶεν θνητοὶ καὶ

fol. 110 v.

381 ἔτυχεν . εἰ δὲ λο^Υ 382 εἰργάσα . . . κάλλιον 382—387 librarius vel alius quidam
 atramento oblevit 393 φρον ος 395 ἐγγύτη . . . τε 396 ἐλλάμπεσθ .
 . αψιλέ δεομένων 397—398 σελάγημα τι τοῦτο π . . . ῥωμαίοις
 399 συ . . . άδας 400—401 ὑδ ὁ ἄλσος πηγῆς τομῆ^{ΤΡ} 402 πα-
 ραστατεῖν . . . φλεγμον . . . ἢ 403 ἐπῆρ . . . οη . . . ως μᾶλλ . . . τῆς τελειό . . .
 ἔψαυε 404 εἶχ ρόνημα 404—405 γα . . . ούφους φασὶ καὶ τως εἰπεῖν . . .
 ὠδεις 406 ἀποβου . . . λήση τοῦ πρέπο καὶ ἐκλαθε σκεύασε
 408 λογιζ σιμον δὴ lectio incerta 409 οὐκ ἂ

410 ὡς ἐσημέρου δόξης ἐπιβατεύουσι καὶ ἐπὶ σφαίρας ὄχουονται, πράγματος ἀβεβαίου καὶ ἀστατεῖν εἰωθότος· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀρορητὴ βελτιώσεως τὸ πολὺ τῆς εὐημερίας σφίσι καθίσταται. οὐδὲν οὖν ἦν ὄραν παρ' αὐτῶν φρονηματώδες καὶ ὑπερήφανον, οὐ μειρακιώδη κουφολογίαν, οὐκ ἐπιτηδευτήν καὶ νόθην κομψότητα, ταῦτόν δὲ λέγειν ἐταιρικήν, τῇ φυσικῇ δὲ οἱ
415 σεμνότητι τὸ τοῦ ἡδους ἀστεῖον καταμιγνύμενον ἡδονὴν ἐξαισίαν παρεῖχε τοῖς βλέπουσιν.

Ἕλληνα μὲν οὖν τις ἀνὴρ, δεινὸς μὲν εἶπεῖν, σκῶψαι δὲ οὐκ ἀφύης, ἐπεὶπερ εἶδε Πέρσην τινὰ πολὺχρυσον μὲν γράσον δὲ καὶ βοσκηματώδη καὶ ὀφθαλμὸν μὲν βασιλέως λεγόμενον καὶ μεγάλαις σατραπείαις ἐμπρέποντα,
420 παιδείας δὲ λογικῆς οὐδ' ἀμυδρὸν ἐμφαίνοντα ἔχνος, ὡς εἰκέναι τελείως ἀκόσμητον εἶναι τῷ λόγῳ καὶ ἄβατον τὴν ἐκείνου ψυχὴν, ἄλλο δὲ ὄντα οὐδὲν ἢ πότιμον καὶ φύσημα καὶ τρυφήν καὶ τύπον βαρβαρικὸν καὶ τὸ ὅλον εἶπεῖν πάντα μᾶλλον ἢ ἀνθρωπινον, ὑπερπαθήσας ἐπὶ τῷ παραλόγῳ, τοῦτο ἐκεῖνο τὸ καθωμιλημένον ἀνδρες Ἕλληνας» εἶπεν, «ἢ Τύχη μήτηρ ἐπεθύ-
425 μαι καλεῖσθαι καὶ ἐπεὶπερ οὐκ εἶχεν οἰκεῖον, ἐζήτει θηλάσαι ἀλλότριον. περιουῖσα τοίνυν καὶ στρεφομένη τῆδε κάκεῖσε πλάνητι ποδὶ καὶ τυφλῷ, βρέφος εὗρεν ἐκκείμενον ἀτημέλητον, ὅπερ ἔτεκε μὲν ἢ ἀνθρωπεία φύσις αὐτή, ὡς <δὲ> εἶδε κακόμορφόν τι καὶ εἰδεχθὲς καὶ οἷα τὰ βουγενῆ καὶ βουπρόσωπα καὶ τῆς μὲν καλλονῆς σύμβολον διασπῶζον οὐδέν, ἀλλόκοτον
430 δέ τι καὶ τερατώδες καὶ τὴν τεκοῦσαν πάντη διαψευδόμενον, ἐστύγησέ τε καὶ ἀπέστρεψε. λαβοῦσα ἐξέθηκεν ἐπὶ τινος ἄρουρας ἐγγύτριον. τούτῳ τοίνυν τῷ βρέφει ἢ Τύχη ἐγκύρυσασα ἀνείλετό τε καὶ ἔσωσε καὶ εἰς ἑαυτῆς ἀγαγοῦσα τοῦ γάλακτος ἀφθόνως ἐπήντηλσε καὶ (ὑπαγκάλιον) ἔθετο καὶ τελευταῖον γνήσιόν τε καὶ ἴδιον ἀνεῖπεν αὐτὸ καὶ φέρουσα πάντα
435 τὸν πλοῦτον αὐτῷ ἐχαρίσατο καὶ τὸ μέχρι καὶ τότε κακόμοιρον ἀνέδειξεν ὀλβιόδαιμον. ἐκεῖνο δῆτα τὸ βρέφος οὗτος ὁ Πέρσης, καὶ τοιοῦτος ὢν χειρόπαις καὶ ἄνους, ὅμως μαστοὺς ἐδήλασε Τύχης καὶ ἤμελξε γάλα εὐδαιμονίας καὶ χρήματα τηλικαῦτα καθάπερ κληρὸν πατρῶν περιεβάλετο».

Ὁ μὲν οὖν σοφὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ οὕτως εὖ μάλα χαριέντως εἰς τὴν τοῦ
440 βαρβάρου εὐπραγίαν ἀπέσκωψεν, ὑπὸ Τύχης ὅ φασιν ἀβλεπτούσης οὕτω φιληθέντος ὑπερφυῶς καὶ ταῖς ἐκείνης χερσὶν ἐν μέσαις χρυσίου καταλου-

411 ἀβ. . . αίου καὶ 419 βασιλέως . . . ὄμενον 422 πότιμον quid sit, nescio;
cf. Diog. Laert. IV, 7,2 423 ὑπερπαθήσας . . . ἰ τῷ 424—425 ἐπεθύμει. . . . θαί
426 κάκεῖ . . . πλάνη . . . δι 429 δ . . . ὤζον 430 τοκοῦσαν πάνυ (superscr. τη)
431 ἀπεστ βοῦσα 433 ἐπήντηλσε κ . . . 435 ἐχαρίσα . . .
κ ἐχρί καὶ 438 περιεβάλλετο 440 cf. dictum Demetr. Phaler. apud Diog.
Laert. 5,82 441 ἐκείναις

θέντος πηγαῖς κἀντεῦθεν δαιμονίως εἰς μέγαν ὄγκον ἐλληλακότος τιμῆς. ἀλλ' ὁ καλὸς ἐκεῖνος νεανίας ὁ Κομνηνὸς σοφίας ὦν καὶ σοφίας μητρὸς συνέσεως παῖς, μαθήσεώς τε καὶ λόγου τιθήνημα, ἅμα τε παρῆλθεν εἰς τὰ βασιλεια καὶ ὡς ἐν δυοῖ λαμπάσιν ἀσβέστοις τὸν κύκλον τῆς γερουσίας 445 περιέλαμψε τὸν καλλίχρονον, γένους περιφανείᾳ φημί καὶ λόγου λαμπρότητι. καὶ οἱ τῷ βασιλεῖ πελάζοντα τοῦτον ὀρώντες, τὸν μὲν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀνέφελον ἥλιον, τὸν ἄνακτα δηλαδὴ, βοαῖς αἰσῖαις ἀνύμνουσιν, ὡς προσηκούσης δόξης φαεσφορίαις ἐκεῖνον περιαιυγάσαντα, τῷ δὲ καὶ μειζο- νος ἐπιβῆναι κλέους ἐπηύχοντο, ῥητορικὴ δὲ καὶ φιλοσοφία ὡς ἀξίως ἐαυ- 450 τῶν πεπραχυῖαι καὶ δι' ἐκείνου κῦδος ἀράμεναι ἀνηλάλαξάν τε καὶ ἐπευ- φήμησαν.

Ἐνειστήκει καιρὸς, καθ' ὃν συνίασι παῖδες ἀλλήλοις συμπλακησό- μενοι, οὗς ἡ πρ. γραμματικὴ ὠδινήσασα καὶ σχεδικῆς προνοίας οὐ- θαρ θηλάσαι ποιήσασα εἰς τὰ βασιλεια πέμπει γενναίους ἀδλευτάς λογι- 455 κῶς ἀγωνιουμένους ὑπὸ βραβευτῆ καὶ γυμνασιάρχῃ τῷ αὐτοκράτορι. καὶ τεχνικαῦτα τὸ νεῦμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν Κομνηνόν· καὶ οἱ τοῦ λόγου πυγμάχοι παιδίσκοι πρὸς τὴν ἐκείνου γλῶτταν ἐώρων ὡς τῆς αὐτῶν ἰσ- χύος χρηματίζουσαν βασανίστριαν. ἀλλὰ τῆς σοφίας ἐκείνου, ἀλλὰ τῆς με- λιχρότητος, ἀλλὰ τοῦ λαβυρίνθου τῶν δόλων τῶν λογικῶν. ὡς καλὸν ἐκεῖ 460 καὶ τὸ ἐπιτόλαιον, ὡς εὐφυὲς ἐκεῖ καὶ (τὸ κατὰ βάρους), καὶ τὸ κατ' ὄψιν δέλεαρ ἑλκτικόν καὶ τὸ λανθάνον ἄγκιστρον κραταιόν. ἐπέχαινε μὲν | ὁ παιδίσκος τῷ φαινομένῳ θελγόμενος, ἡ δὲ παγὶς εὐθέως συνεῖχεν αὐτόν. οὕτως ἦν ταχύς λογικὴν πλεκτάνην εὖ διαθέσθαι καὶ τεχνικῶν ἀρκύων ὑπορύξαι πλοκὴν ἐπαινούμενόν τε ψεῦδος. καὶ θήρατρα 465 μηχανήσασθαι δεξιότατα. ἂν δὲ τὴν συνθήκην τῶν ἰάμβων κατεῖδέ τις, ἂν δὲ τῆς ἔυγγος ἐκείνων ἐγεύσατο, ἂν δὲ τοῦ ἠρώμου μέτρου τῷ μεγέθει προσέσχε, βαβαὶ τοῦ ἥθους, βαβαὶ τῶν λέξεων κυριότητος. ὁ δὲ κρότος, ὁ δὲ ῥυθμός, ἡ δὲ ἀμεμφὴς τῶν συλλαβῶν ἐπιστοιβάσις, τὸ δὲ ἄνθος τῶν νοημάτων, τίνας οὐκ ἂν ἐφειλκύσαντο; ἰάμβιζε μὲν γὰρ ὑπὲρ τὸν Ἀρχίλο- 470 γον καὶ ὑπὲρ τὸν Ἴωνα τὸν Ἄχαιόν, (ἠρώιζε δὲ) ὑπὲρ τὸν Κίλικα ποιητὴν.

443 μητρὸς: μρ (corr. ex καὶ) 445 λαμπάσι λαμπάσιν, sed. alter. voc. induxit
 446 καλλίχρονον, corr. ex—γῶρον περιφάνεια 449 τοῦ δὲ 451 πεπραχυῖαι
 451—452 ἀνηλάλαξάν π . . . φήμησαν 453 καιρὸν. ἀλλήλων
 454 γ . . . ματικὴ ὠδιν αἰ 455 γενναίους . . . λευτάς λο . . . ὡς
 ἀγωνιουμένους 457 νεῦμα . . . βασιλέως . . . ἰ τὸν 458 ἐώρων αὐτῶ . . .
 χύος 459 βασανίστριαν 462 ἑλκτικόν . . . τ . . . ἠθάνον 463 θελγο . . .
 ἡ δὲ 464 ἦν τ γικὴν ἡν εὔ 464—465 καὶ τε . . . ικῶν
 ἀρκύων . . . ορήξαι πλοκὴν 466 μηχανήσασθ . . . ξιώτατα 468 κυρι ὁ
 δὲ 469 ἀμεμφὴς ex corr. 469—470 δὲ ἄ . . . ος τῶν νοημ τίνας

τούς μὲν οὖν πάλαι τρισαριστεῖς καὶ πρὸς τὰ πολέμια πρ(ά)γματα) κατορ-
 θῶ(σαντας) ἄνθεσίν τε καὶ φύλλοις νεοδρεπέσιν οἱ συμπατριῶται κατέπατ-
 τον, ἄρτι τῶν ἀρείκῳ ἀφεμένους καμάτων καὶ μνησαμένους ἀνέσεως καὶ
 475 τῆς εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἀναζεύξεως· καὶ ἦν αὐτοῖς μέρος καὶ τοῦτο οὐ(χι)
 μικρὸν ἀμοιβῆς. παρ' ἡμῖν δέ, οἷς λόγος τὸ σπουδαζόμενον καὶ τιμώμενον,
 ἄνθη μὲν δροσερὰ καὶ φύλλα νωτῖσι τρεφόμενα τῶν ἀεθλευόντων οὐ κατα-
 χέονται, λόγος δὲ ἀφοσιῶται τὸ πᾶν καὶ τῶν ἰδίων ἀνθέων τοῖς ἔργα χει-
 ρῶν γενναίων τελέσασσι μεταδίδωσι. τὸν τοίνυν στρατηγικώτατόν τε καὶ
 480 θειότατον αὐτοκράτορα, τῆς πολεμίας γῆς παλινσποῦντα μετὰ τροπαίων,
 ἀμήχανον γὰρ ἠλιόν τε βλέψαι χωρὶς ἀκτίνων ἀνίσχοντα καὶ τὸν ὑψιστον
 καὶ ἀνδρικότατον βασιλέα νίκης ἄτερ ἐπανιόντα, πολλοὶ μὲν τῶν σοφιστεύ-
 ειν προηρημένων χαριστηρίοις μολπαῖς ἐδέξιοντο καὶ ἄσμασι, πρὸς δὲ
 τοῖς ἄλλοις καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ὁ κατὰ τὸν λόγον πολὺς Κομνηνός καὶ τὴν
 485 πρὸς τὸν βασιλέα πίστιν ἐμπύριος. καὶ τί πρῶτον ἂν τις τῶν ἐφυμνίων
 ἐκείνων τῆς περιπτότητος ἀγασθήσεται; ὥρατα μὲν ἦσαν καὶ τὰ νοήματα
 καὶ τὸ ἐπίχαρι καὶ καλλίμορφον αὐτόφυτον φέροντα· καὶ τί γὰρ ἦ τιαύτης
 καρδίας γονιμωτάτης γεώργια; εἴποι τις ἂν γῆς εὐγενοῦς καὶ εὐφορωτάτης
 κυήματα. ἢ δὲ κομωῶτρια τέχνη ταῦτα παραλαμβάνουσα καὶ κάλλος ἄλλο
 490 περιετίθει καὶ ἐπεμελεῖτο τῆς ὥρας καὶ τόκον οἷον ἐξάσιον ἦγεν εἰς φῶς ἐξ
 ἐπιστήμης ἅμα καὶ φύσεως συγκιρνάμενον. καὶ ποτε τὸν τέπλον τοῦ λόγου
 στημονουργῶν, κάκ τοῦ Σμύρνηθεν σοφιστοῦ τοῦ Πολέμωνος μικρὸν τι παρ-
 ενύφανε ποικίλμα· κάγῳ συνῆκα τῆς εὐφυοῦς ἐκείνης κλοπῆς καὶ «ὦ κάλ-
 λιστε» εἶπον «ἄλλως· ἐπέγνων τὸν Μῆδον ἐκ τοῦ στρεπτοῦ καὶ τὸν Πέρσην
 495 ἀπὸ τοῦ κἀνδους» κἀκεῖνος ἤσθηται ὑ(φο)ρώμενος καὶ τῷ) τοῦ μειδιάματος
 καπυρῶ τὸν οὐκ ἀηδῶς ἀκούσαντα ἔφηεν οὕτως ἦν καὶ (λόγον) καὶ ἦθος
 καλός, οὐ πρὸς ὀργὴν εὐεπίφορος οὐδ' ἀκρόχολος, οὐ χαλεπὸς ἀκοῦσαι οὐδ'
 ἀποκρίνασθαι φορτικός.

Ἀρχέλαον μὲν οὖν ἐκεῖνον, ἄνδρα τύχης εὐμενοῦς πειραθέντα καὶ διὰ
 500 τοῦτο πολὺ περιεικόμενον βᾶρος χρημάτων, σοφός τις ἀκούσας τοῦ μὲν καλ-
 λύνειν τὸν οἶκον φροντίζοντα, τὴν δὲ ψυχὴν ἀκόσμητόν τε περιορῶντα καὶ
 βορβόρω βεβυθισμένην ἀπαιδευσίας, καὶ εἶτα καὶ εἰς γυνῶσιν ἐλθὼν τῷ
 ἀνδρὶ καὶ τὸν δόμον ἰδὼν παντοῖαις περιηγηθισμένον γραφαῖς, ψηφίδι χρυσεᾶ
 λαμπόμενον, παντοδαπὴν ἀμπισχόμενον μάρμαρον, ὡς εἶδεν ὄψαρτυτάς
 505 καὶ τραπεζοκόμους, ὡς εἶδε πολυτελέσι τροφαῖς φλεγμαινούσαν τράπεζαν,

474 ἀφ. κμαῖτ. . . καὶ 485 πρῶτος 485 ἐφυμνί. . . ἐκείνων
 487 ἐπίχαρι ἰμορφον 491 φύσεως . ὑγ. καὶ 492 πο-
 λέμων χροντι 494 εἶπ. . . ἄλλως· ἐπέγνων . τὸν 496 κχειρῶ 498 ἀποκ-
 . . νασθαι φορτικός 500—501 κλύνειν 503 ἰδὼν ψηφῖσι

τὴν δὲ ψυχὴν πεινώσαν λόγου καὶ πένησσαν, ἀνθεῶνας εὐόσμούς, ἄλλος
 χαρίτων αὐτόχρομα, τρυφὴν ὀφθαλμῶν, τὴν δὲ ψυχὴν ἀκανθομανοῦσαν
 ἀγροικία καὶ ἀμαθία καὶ πυκνὴν ἐν αὐτῇ περιφρίσσουσαν τὴν τῆς παχύ-
 τητος ἄχερδον, «ἀπολοιο» εἶπε «ταλάντατε ἄνθρωπε, ὅστις σαυτοῦ μὲν
 ἀσυνέτως οὕτως ὀλιγωρεῖς, τοῖς δὲ περὶ σαυτὸν καὶ ἔξω προστέτηκας καὶ 510
 τὴν μὲν βασιλίδα ψυχὴν λιμηρὰν περιούσαν πιναρὰν τε καὶ αὐχμῶσαν πε-
 ριφρονεῖς, ἵνα μὴ λέγω γυμνὴν καὶ ἀσχήμονα, τὴν δὲ θεραπεινίδα καὶ
 πρόσπολον, τὴν κατὰ σῶμα ζωὴν δηλαδὴ, χρυσοῦφέσι πέπλοις κοσμεῖς
 ἀβροχίτωνά τε καὶ χρυσιφόρον καὶ λαμπροστόλιστον, ἤδη δὲ καὶ μύρου
 ἀπόζουσαν καὶ κρωβύλους ἀναδουμένην προφαίνεις, τὴν παλαμναίαν καὶ 515
 ἀναιδῆ».

Ἄρχελάου μὲν ὁ ἀνὴρ ἐνδίκως καθήψατο, ἀνθρώπου μόνον πρὸς τὸ
 ζωῶδες καὶ ἄλογον ἐπιχάσκοντος καὶ τῷ πηλογενεῖ θητεύοντος σώματι
 θητεῖαν ἐλεουμένην. ἀλλ' ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος καὶ λόγον καὶ (κλῆ)ρον, καίπερ
 οὐκ ἀπόρως ἔχων τρυφᾶν, ἀλλὰ καὶ ἡλικίας πρὸς ἡδονὰς ἐπιρρεποῦς ἐπι- 520
 βαίνων, ὠραϊσμῶν μὲν (τοῦ οἴκου) καὶ ζωγραφημάτων καὶ ἐντοιχιῶν μαρ-
 μάρων μικρὰν φροντίδα ἐτίθετο, οὐκ ἐζήλου Καλλιὰν τὸν Ἀθηναῖον, οὐ
 τὸν Ῥωμαῖον Ὀρτήσιον, Διονυσίου γὰρ πέρι καὶ Σμινδυρίδου καὶ εἰ τις
 fol. 111 v. ἄλλος ναὶ μὴν | . . . Ἀλεξάνδρου τῶν τοὺς πλοκάμους εὐθετι-
 ζόντων καὶ πονουμένων περὶ τὰ βροστρυγόδεσμα οὐδὲ ἀκούειν ἠνέσχετο, 525
 σοφίας δὲ καὶ μελέτης (ἐποιεῖ)το τὸν βίον, εἰς βίβλους τε καὶ λογεμπορίας
 τῆς περιουσίας τὸ πλέον ἀνήλισκεν. ἀλλὰ γὰρ τοιοῦτος ὢν, ὅποιον αὐτὸν ὁ
 λόγος ὑπεζωγράφησε, πολιὸς τὴν σύνεσιν πρὸ τῆς πολιᾶς, πολὺς τὸν ἔμ-
 φυτον νοῦν, πολὺς καὶ τὸν θύραθεν, οὐχ ὑπὸ κακίας κεχαραγμένος, οὐ πο-
 λεμικῶ συντετριμμένῳ δι' ὀπλων παρεοικώς, ἀλλὰ γλαφυρὸς καὶ νεοπρεπῆς 530
 καὶ εὐἀπεξεσμένος ὑπὸ τῆς φύσεως, (κλῆμα καλλι)φυεὺς, χρυσεόφυλλον, ἐκ
 βασιλείων ρίζωμάτων ἀναδραμόν, ἄνθος ἔτι νεοτήσιον (κεραυνῶ) βαλλό-
 μενον ἑξαπιναίως οὕτω καὶ πρὸ τῆς ὥρας εἰς γῆν κατερράγη καὶ ὤχετο,
 ἀλγεινῶς μὲν τοῖς λοιποῖς καὶ ἀνιαρῶς, ὅτι φαύσας ἐπὶ μικρὸν πρὸ χρό-
 νου ἐκρύβη καὶ πρὸς ὀλίγον φωτοβολήσας ἔδου ἐξ ὀφθαλμῶν καὶ γλοᾶζον 535
 ἔτι καὶ λάμπον καλόν, θερισμόν ὑπέμεινε πεπαιτέρου καὶ γέροντος στάχυος
 καὶ γεύσας μόνον τὰ χεῖλη τοῦ νέκταρος ἔρρευσε, τὴν ὑπεράαν διψῶσαν

507 τρυφ . . ὀφθαλμῶν 508—509 παχυτήτος 509 ὅς τιςαυτῆ (τ ex corr.)
 515 προφαίνεις . ἢ . . αλαμναίαν 518 ζωῶδες κ λογον 520 ἀρρεποῦς
 521 ὦ σμῶν μὲν 522 καλλιὰν το ἡναί οὐ 524—525 τοὺς πλο .
 τιζο ν καὶ 525—526 ἠνέσχε φίας δὲ 527 ἀνή κεν ἀλλὰ
 γὰρ τοι ὦν 528 πρὸ τῆς πολλὺς τὸν Man. assumpsit haec ex oratione
 Gregor. Nazianz. in Easil. Magnum 529—530 πολεμικῶ ρμμένω
 533 ἑξαπηναίως οὕτως 534 μὲν τοῖς οἰς κχι 538 Sap. Salom. 4, 11

λιπών· συμφερόντως δὲ ἄγαν ἑαυτῷ καὶ καλῶς. ἠρπάγη, ἵνα μὴ κακία
 ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ. ἀπεβίω παθῶν πολυπόνων ἀπειράτος, νόσων βα-
 540 ρυαλγῶν ἀδάης, ἃς τὸ βέλτιστον γῆρας, ὁ τῶν κακῶν παντοδόχος λιμήν,
 καθά τις σοφὸς οὐκ ἀκόμψως ἐφιλοσόφησε, συμφύτους ἂν τις εἴποι κῆρας
 ἐπάγεται. μετεχώρησε γῆθεν, μηδὲν τῶν ἀναγκαίων τοῦ σώματος διαλω-
 βηθεῖς, μηδὲν τῶν καιρίων παραιρεθεῖς. ἔπαθεν ἐν νεάζοντι σώματι, ὅπερ
 πᾶσα ἦν ἀνάγκη καὶ μετὰ πολλοὺς ἡλίους παθεῖν, τοῦτο πλέον καὶ ὑπὲρ
 545 τοὺς ἄλλους κερδάνας, ὅτι τὴν ἀγήρατον χορείαν τῶν ἀρετῶν μέχρι παν-
 τὸς διεσώσατο περιγελῶσαν αὐτὸν καὶ στέφουσαν καὶ περιχορεύουσαν.

Ἄλλ' αἰσθάνομαι σου πρὸς οἰμωγὰς ἐκφερομένου καὶ κοπετούς, ὧ
 εὐγενέστατε τοῦ κειμένου γενέτορ. ἤδη κατενέφωσέ σου τὸ πρόσωπον ἢ
 τοῦ πάθους ἀγλύς, ὀδύνη δὲ καρδιαλγῆς ἀναβαίνουσα καὶ σβουμένη καὶ
 550 πυκνουμένη καὶ εἰς καρδιῶν ρ υγ. ας ἐπέιγεται. ἀλλ' ἐπίσχε-
 σῆς ὀλοφύρσεως, μετριάσάτω σοι τὸ πένθος ποτέ. ἢ οὐχὶ καὶ Ἴόβας ὁ βα-
 σιλεὺς παρεκλήθη; οὐχ ἔταϊρος Δημῶνακτος; καὶ ταῦτα μονογεννητοὺς
 υἱοὺς ἀπολέσαντες, καὶ ταῦτα μηδὲ μελλούσης ζωῆς ἐλπίδι ψυχαγωγού-
 μενοι. ὁ δὲ προφήτης Δαυὶδ, ὁ δὲ πολὺπλας Ἰώβ, ὁ δὲ γενάρχης Ἀδάμ;
 555 βούλει καὶ ἄλλους τοιοῦτου παρεισχυκλώσω κρατῆρος πτόντας, ἵνα μὴ
 λέγω καὶ πλέεν ἀψινθιάζοντας;

Ἦσαν ἀνδρὶ τινὶ Ἕλληνι καὶ παῖδες καὶ γαμετή, καὶ ἡ γαμετὴ φι-
 λουμένη καὶ οἱ παῖδες, τρεῖς δὲ ἦσαν. ὑπερφιλύμενοι, ὁ μὲν πρωτογένειος,
 ὁ δ' ἄλλος ἠέθεος, τὸν δὲ τελευταῖον καὶ τρίτον ἡ μήτηρ ἔφερεν ἔτι νή-
 560 πιον καὶ ἐπὶ μαστόν. ἔτυχε δῆποτε μὴ παρῶν ὁ ἀνὴρ, καὶ τις τῶν περὶ
 γῆν καὶ φυτοσκαφίαν ὡς τὰ πολλὰ κεκυφότων εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον τὸν
 ἄθλιον ἤνεγκε μύκτης, εἶπεν ἂν τις ἄδου νεκροδέγμωνος ἔγγονα, θανάτου
 φυτεύματα, ἐκ τῶν Κωκυτοῦ καὶ Ἀχέροντος ἀντικρυς τεθηλακότα πηγῶν.
 ἔφαγεν ἡ δύστηνος μήτηρ, μετέσχον οἱ παῖδες σὺν τῇ μητρί, ἔφαγε καὶ
 565 τὸ βρέφος ἐκ τοῦ μητρώου μαστοῦ, καὶ παραυτίκα σφακελισμοί, καρδίας
 δινήσεις καὶ πελιδνώματα ὄψεως καὶ σημεῖα νεκρώσεως καὶ παρὰ πόδας ὁ
 θάνατος. ἐκείντο πάντες τοίνυν θέαμα οἴκτιστον καὶ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῖς
 ἀλγεινόν. ἐπανῆλθε μετὰ μικρὸν ὁ πατήρ· εἶδεν ὄψιν ἐλεεινήν, ἐκπεπνευ-
 κότα τὰ φίλτατα ἐπ' ἀλληλα ἐστραμμένα, εἶπεν ἂν τις κλῶνας πεσοῦσης
 570 δρυός. ποῖαν καρδίαν οὐκ ἂν τὸ μέγεθος ἐσπάραξε τοῦ κακοῦ, καὶν στερρο-

540 cf. Antiphan, fr. inc. 69 Meineke: τὸ γῆρας ὡςπερ βωμός ἐστι τῶν κακῶν
 546 περι . . . ὦσιν αὐτόν 550 ε. ε. ται ἀλλ' 551—552 βασι
 παρεκλη . . . οὐχ 552—553 μονογεννητοὺς υἱοὺς ἀπολέσαντας 553 ἐλπίδος ψυχα-
 γούμενοι 555 βου " τοιοῦτους 556 ἀψινθιάζοντ . . (superscr.
 comprehend. as, sed eras.) 557 τινὶ νι καὶ 558 ὑπερφ . . . οἰόμενοι 560 καὶ
 . . . μαστόν 563 κωκυτῶν 567 πάντα 569 ἐπάλληλα

τέραν εἶχε φύσιν ἀδάμαντος; τίς οὐκ ἂν ἐρράγη τῆς συμφορᾶς τῶ σεισμῶ, καὶν σιδήρεος ἦν; πρῶτον μὲν οὖν αὖτος ὁ ἄνθρωπος ἔσται καὶ ἄφρωνος ὡσπερ ἐμβρόντητος ἢ καθάπερ ὑπὸ κεραυνοῦ βεβλημένος· εἶτα τῆς μέθης τοῦ πάθους ἀνενεγκῶν ἐφ' ἱκανὸν ὠλοφύρατο, καὶ τελευταῖον ἐκεῖνο τὸ ἔπος καθ' ἑαυτὸν ἐπεφώνησεν· «οἴμοι, τί δ' οἴμοι; θνητὰ τοι πεπόνθαμεν». 575

(Ἄνῆ)ρ εἰς πόλεμον τοὺς παῖδας προέπεμψε· δύο δὲ ἦσθην, καὶ δὴ καὶ διδύμω τῶ παῖδε. ἤριστευσάτην καὶ ἄμφω ἐπανηλθέτην ὁμοῦ, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἑκατέρου στεφανίσκος νίκης ἐπικαθήμενος. εἶδον αὐτοὺς οἱ τεκόντες, οἱ φίλοι, τὸ προσγενές· ἐπεκρότησαν, ἐπαίανισαν, ἔδυσαν. εἶτα τί; πότου καταρρηγνυμένου νεανικοῦ, ἄγριός τις καὶ ὑπερφυῆς σεισμὸς ἐπεβρόμβη- 580 σεν ἐπικατήνεγκέ τε τὸν οἶκον αὐτοῖς ἐπ' ὄψει τοῦ πατρὸς καὶ ἀπέκτεινε.

fol. 112 Ταύτην σύ, φέριστε ἦρωσ, καὶ σε πειδέτω φέρειν γενναίως ἢ κατανάγκη τῆς φύσεως. | οὐκ αἰδεῖται φύσις τὸν εὐγενῆ, οὐκ οἰκτερεῖ θάνατος εὐειδῆ, σκληρὸς ἐστίν, (ἀπηγῆς) ἐστίν, ἀδυσώπητός ἐστίν, ἀπαραιτήτος, οὐ θέλγεται δώροις, οὐχ ὑποκλέπτεται· κάλλει. ἔχεις ἀγάλματα τοῦ 585 φιλάτου τοὺς καλλιμόρφους παῖδας, τοὺς λόγους, οὓς πολλοὺς πολλάκις ἐκεῖνος ὠδίνησεν. ἔχεις ἐμφύχους εἰκόνας τὰ εὐπρεπέστατα ταῦτα βρεφύλλια, τὰ τῆς ὀσφύος ἐκείνου γεώργια. ταῦτά σοι βλεπόμενα τὸ πολὺ τῆς ἀδυμίας περιαιρείτω, ταῦτά σοι προσπεφυκότα καταστειλέτω τὸ ἄχος. πέπεισμαι, ὅτι πατρῶσουσιν (ἀκριβῶς), ὡς ἴνδαλμα ταῦτα καὶ χαρακτῆρας 590 ἐμπνούς ἐξεις τοῦ σπείραντος καὶ ἔσονταί σοι κόσμος (πολύς). καὶ θάλλοις αὐτά, καθάπερ ὀρταλίχους ἀπτῆνας ὑπὸ τὰς πτέρυγας ἀετός.

Στήσον καὶ σύ τὸν βαρύδουπον στεναγμὸν, ἀριστοτόκεια μήτηρ, στήσον τὰς βροντώδεις στερνοτυπίας, ἡμέρωσον τὸν κλύδωνα τῆς ψυχῆς. οἶδας, ὡς δύο γέφυραι φυσικαὶ περὶ τὸν ὑπὸ τὴν σελήνην τοῦτον κόσμον 595 πεπήγασιν, ἢ μὲν γενέσεως, ἢ δ' ἐτέρᾳ φθορᾶς, καὶ ὡς ἐχόμεναί τε καὶ γείτονες ἀλλήλων αἱ γέφυραι. καὶ οὐκ ἔστιν ὅς διαβάς τὴν ἐτέραν μὴ καὶ τὴν ἄλλην ἐπάτησεν. οὐκ ἄγνοεῖ σου τὸ μεγαλόφρον, ὡς δύο ποταμοὶ βαθυγεύμονες ἐκ τῶν ἀδήλων φλεβῶν τῆς φύσεως ἀναβαίνοντες εἰς τὴν αὐτὴν εἰσβάλλουσι γῆν· τοῦ μὲν τὸ ρεῦμα λευκὸν καὶ ἡσύχιον, τοῦ δὲ 600 μελάντατον καὶ κακόθρουον. οἶδας τοὺς ἀεννάους αὐτῶν ὀχετούς, ὡς ἐνεργὰ σφίσιν αὐτῶν τὰ κινήματα καὶ ὡς ἀντιφιλοτιμεῖται τὰ τούτων

574 καὶ τ. τὸν ἐκεῖνο 575 πεπόνθ . . εν, Eur. fragm. 300 Nauck
576 ἀν ἄνῆρ τις "Ελλην? 577 διδύμων ἦρ . . . ευσάτην 578 ἐπ . . ἀθήμενος
579 ἔ . . υσαν εἶτα 580 σεισμὸς βησεν 582 ἀν ταῦτ' ἔννοσθ καὶ σύ?
583 αἰδεῖτα . . ὕσις 584 σκληρὸς ἐστίν ἐστίν 585 ἀγάλ τοῦ
586 κάλλειμ . . . φους 589 ἄθυμ αἰρείτω 589 προσπεφυκότα 593 καὶ .
. δουπον ἀριστόκεια 599 βαθυγεύ ἐς ἐκ

ρέϊθρα πρὸς ἄλληλα· τὸ μὲν πιαίνει καὶ τρέφει, τὸ δὲ κατακλύζει· τοῦ μὲν
 ἢ κίνησις ζωηρά, τοῦ δὲ παρασύρει καὶ ὄλλυσιν. ὄρᾳς, ὅπως διέθου σαυ-
 605 τήν, ὅπως δακρυροοῦσα ἐκτέτηκας καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ζῶσα ἐξέλιπες.
 ἀλλ' οὐ φέρεις τήν στέρησιν; τούτο μὲν φιλοτέκνου, ἀλλ' οἶδας, ὅτι οὐκ
 ἀθάνατον ἔτικτες. ἀλλ' ἔχεις ἄλλο παραμύθιον, τοὺς υἰδούς. ἀλλὰ περίεσί
 σοι καὶ ἔτεροι παῖδες, ὡς μὲν τήν ὄψιν καλοί, ὡς δὲ τήν ψυχὴν εὐγενεῖς,
 τῆς αὐτῆς φυτουργίας, τοῦ κόμματος τοῦ αὐτοῦ. ἂν σὺ περιδρῦπτῆς τὰς
 610 παρειάς, ἂν στυγνὸν καὶ οὔτω κατασκυθρωπάζον τὸ πρόσωπον φέρῃς, ἢ
 παρὰ τῷ Σολομῶντι ἀνδρεία, ἢ κατὰ τὴν Βριττίαν ἐκείνην ἀρρενωπός, τίς
 εὐνάσει τὸν γόνον τῆς αὐτοῦ γαμετῆς; πότε δέ οἱ τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν
 μενοῦσιν ἀδάκρυτα; καὶ ἄλλ(ως ὡς ἀσύγνωστόν σοι) τὸ ἀπαράκλητον,
 ὡς νεμεσητόν σοι τοῦτο τοῦ πένθους τὸ ἄμετρον. ἐκεῖνος γὰρ βρασμὸν
 615 πραγμάτων φυγῶν καὶ ἐν εὐγαλήνῃ λιμένι γενόμενος, οὐχ ὑποπτεῦει λοι-
 πὸν τῆς ζωῆς τὸ σκάφος περιτραπήσεσθαι, οὐ προσραγήσεσθαι πέτραις,
 οὐ καταδύσεσθαι.

Ἔχεις ἰδοῦ, χρυσέα μοι κεφαλὴ Κομνηνέ, τῆς ἡδίστης γλώττης, ὡς
 διώμνυσο, δῶρον, τὸν ὕμνον τόνδε τὸν ἐπιτύμβιον, πόρρω μὲν ὄντα γνώ-
 620 μης ἐμῆς καὶ ἀθέλητον, ζῶντί σοι γὰρ προσλαλεῖν καὶ ἠυχόμεν καὶ ἤθε-
 λον, ἀκηράτου δὲ ὁμῶς φιλίας τεκμήριον. τεθνηχότι γὰρ οὐ παρῆν οὐδ'
 ἐπέσπεισά σοι χροᾶς μονωδούς. σὺ δὲ ἀλλ', εἴ τις αἰσθησις ἐν ψυχαῖς τὸ
 τοῦ σώματος βᾶρος ἀποθεμέναις καὶ τῶν αἰσθήσεων ἀποπτάσαις, εὖ οἶδ'
 ὅτι δέξῃ καρδίας εὐγνώμονος ὄφλημα, εἴ καὶ ἔστι τῶν ἀρετῶν καὶ τοῦ λό-
 625 γου λειπόμενον.

Э. Курць.

Рига, 10-го марта 1910.

604 ὄρᾳς ὅ ἐ . ου σαυτήν 606 φέρ . . . τήν 609 αὐτῆς . . τ
 ας τοῦ 610 οὔτω κ . . . σκ πρόσωπον 611 Prov. Salom. 31, 10
 614 ἐκείνους, superscr. ος 614—615 βρασ . . . πραγμάτων φ . . . καὶ ἐν 616 τὸ
 σκ . . . ος περιτραπήσεσθ . . . προσραγήσεσθαι 618 τῆς ἡδ γλώττης
 620 ἐμῆς λητον 621 τεθνη . ὅ οὐ 623 βᾶρος . . . θεμέναις
 624 εἰ καὶ . τ . . τῶν